

ENSENYAMENT DE MESTRES EDUCACIÓ PRIMÀRIA

TREBALL DE FI DE GRAU

Anàlisi i millora dels patis escolars: Espais per la socialització i inclusió

Autora: **Helena de Rialp Ferrer**

Tutora: **Carmen Castillo Peralta**

4t curs del Grau d'Educació Primària

Tarragona, 31 de maig de 2024

**“Los hombres no dejan de jugar porque envejecen; envejecen
porque dejan de jugar”
(Oliver Wendell Holmes Jr).**

RESUM:**CATALÀ**

El pati escolar és un espai fonamental per al benestar, la convivència i la socialització dels infants. He observat que molts dels patis escolars estan desactualitzats i manquen opcions de jocs per satisfer les preferències de tots els infants. Aquest estudi analitza el pati de primària d'una escola concertada del Tarragonès que consta de tres línies. Ens hem centrat en el cicle mitjà de primària. La mostra és de 148 alumnes ((73 nenes i 75 nens). Per realitzar aquest estudi, hem utilitzat una metodologia mixta, amb qüestionaris per als infants abans i després de la intervenció, a més d'entrevistes als tutors de cicle mitjà. L'objectiu d'aquest estudi és analitzar el grau de satisfacció del pati actual, així com les dinàmiques socials i els conflictes existents. Posteriorment, s'introduiran noves alternatives de jocs al pati, sobretot pensant en aquells infants que no gaudeixen del futbol o bàsquet que actualment monopolitzen les zones d'esbarjo. Després de quatre setmanes d'intervenció, s'ha administrat un altre qüestionari per comparar la satisfacció dels nens amb el nou disseny del pati, així com l'impacte en la dinàmica de socialització i la reducció de conflictes, que serviran com a indicadors de l'èxit de les noves iniciatives implementades. Els resultats obtinguts han confirmat que la introducció de nous materials al pati ha enriquit l'experiència de tots els infants durant l'hora del pati. A més, ha fomentat la creació de noves amistats, enfortint els vincles entre els companys i companyes, i ha reduït significativament la conflictivitat al pati.

Paraules clau: Patis escolars, benestar emocional, relacions interpersonals, interacció social, desenvolupament infantil, metodologia mixta, qüestionaris, entrevistes, diversitat d'opcions, inclusió, conflictes.

CASTELLÀ

El patio escolar es un espacio fundamental para el bienestar, la convivencia y la socialización de los niños. He observado que muchos de los patios escolares están desactualizados y carecen de opciones de juegos para satisfacer las preferencias de todos los niños. Este estudio analiza el patio de primaria de una escuela concertada del Tarragonès que consta de tres líneas. Nos hemos centrado en el ciclo medio de primaria. La muestra es de 148 alumnos (73 niñas y 75 niños). Para llevar a cabo este estudio, hemos utilizado una metodología mixta, con cuestionarios para los niños antes y después de la intervención, además de entrevistas a los tutores de ciclo medio. El objetivo de este estudio es analizar el grado de satisfacción del patio actual, así como las dinámicas sociales y los conflictos existentes. Posteriormente se introducirán nuevas alternativas de juegos en el patio, especialmente pensando en aquellos niños que no disfrutaban del fútbol o baloncesto que actualmente monopolizan las zonas de recreo. Después de cuatro semanas de intervención, se realizará otro cuestionario para comparar la satisfacción de los niños con el nuevo diseño del patio, así como el impacto en la dinámica de socialización y la reducción de conflictos, que servirán como indicadores del éxito de las nuevas iniciativas implementadas. Los resultados obtenidos han confirmado que la introducción de nuevos materiales en el patio ha enriquecido la experiencia de todos los niños durante la hora del recreo. Además, ha fomentado la creación de nuevas amistades, fortaleciendo los vínculos entre los compañeros y compañeras, y ha reducido significativamente la conflictividad en el patio.

Palabras clave: Patios escolares, bienestar emocional, relaciones interpersonales, interacción social, desarrollo infantil, metodología mixta, cuestionarios, entrevistas, diversidad de opciones, inclusión, conflictos.

ANGLÈS

The school playground is a fundamental space for the well-being, coexistence, and socialization of children. I have observed that many school playgrounds are outdated and lack options for games to satisfy the preferences of all children. This study analyzes the primary school playground of a private school in Tarragonès consisting of three lines. We have focused on the middle primary cycle. The sample consists of 148 students (73 girls and 75 boys). To carry out this study, we have used a mixed methodology, with questionnaires for the children before and after the intervention, as well as interviews with the middle cycle tutors. The aim of this study is to analyze the degree of satisfaction with the current playground, as well as the existing social dynamics and conflicts. Subsequently, new game alternatives will be introduced in the playground, especially thinking of those children who do not enjoy football or basketball, which currently monopolize the recreational areas. After four weeks of intervention, another questionnaire will be conducted to compare the satisfaction of the children with the new playground design, as well as the impact on socialization dynamics and the reduction of conflicts, which will serve as indicators of the success of the new initiatives implemented. The results obtained have confirmed that the introduction of new materials in the playground has enriched the experience of all children during recess. Additionally, it has fostered the creation of new friendships, strengthening the bonds between peers, and has significantly reduced conflict on the playground.

Keywords: School playgrounds, emotional well-being, interpersonal relationships, social interaction, child development, mixed methodology, questionnaires, interviews, diversity of options, inclusion, conflicts.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	1
1.1. Introducció	1
1.2. Justificació	3
2. MARC TEÒRIC	5
2.1. El joc	5
2.2. Patis escolars	8
2.2.1. Tipus d'esbarjos	9
2.2.2. L'esbarjo millora el desenvolupament social	10
2.2.3. Beneficis de l'esbarjo escolar	12
2.2.4. Diferències de gènere al pati d'esbarjo	13
2.2.5. La coeducació al pati d'esbarjo	17
2.3. Educació inclusiva	18
2.3.1. Normativa sobre els patis escolars	19
2.3.2. Conflictes durant l'hora del pati	20
3. MARC METODOLÒGIC O INVESTIGACIÓ	22
3.1. Supòsit de partida	22
3.2. Objectius	23
3.3. Disseny	23
3.4. Metodologia	24
3.5. Mostra/població	25
3.6. Instruments per la recollida de dades	28
4. RESULTATS	30
4.1 Resultats prèvis a la intervenció	30
4.2 Resultats posteriors a la intervenció	40
4.3 Resultats de les entrevistes als tutors	53
5. CONCLUSIONS	55
6. BIBLIOGRAFIA	60
7. ANNEXOS	66

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

1.1. Introducció

Aquest treball de fi de grau tracta sobre les mancances dels patis escolars actuals. Tot i que gairebé tot ha evolucionat en gran mesura, sembla que els patis escolars hagin quedat estancats en el temps, mantenint-se iguals que fa quaranta anys. Encara ara, els patis escolars estan dominats pels camps de futbol i bàsquet, donant poques opcions a altres activitats. Aquestes zones són limitades i no s'ajusten a les necessitats ni als interessos de tots els infants, sinó només d'una part d'ells. Per tant, no compleixen els objectius essencials d'un pati escolar.

Després de la meva experiència durant el pràcticum, observant el joc dels infants durant les hores d'esbarjo, he sentit la necessitat d'investigar i oferir opcions per transformar els patis escolars en espais més atractius, pensats per a tots els nens i les nenes. Crec que el pati escolar és un dels llocs on els infants passen més hores sense supervisió constant dels mestres, per aquest motiu haurien de ser espais dissenyats amb més atenció, perquè fossin més adequats quant a les seves instal·lacions, seguretat i varietat d'activitats disponibles. Si els patis escolars oferissin més espais i una varietat d'activitats més gran, podrien satisfer els interessos d'un nombre més gran d'infants. Això podria millorar les relacions socials entre els nens i les nenes, reduir els conflictes i, com a resultat, també ajudar a atendre les diferents necessitats dels alumnes, incloent-hi aquells amb necessitats especials, ja que cada vegada hi ha més diversitat a les escoles.

Considero que el temps d'esbarjo és un moment molt important per al desenvolupament integral dels infants, sobretot en les relacions socials que s'estableixen. Quan el pati està ben adaptat per a tots els infants i ofereix diferents opcions de jocs, ells poden gaudir més de la seva estona d'esbarjo i com a conseqüència, les relacions socials es veuen enriquides. No hi ha una obligació a jugar a futbol o bàsquet per establir amistats. La diversificació d'activitats permet als infants explorar i participar en diferents formes de joc, creant una base per a les seves interaccions.

Aquesta diversitat d'opcions i d'activitats al pati també beneficia a aquells infants amb necessitats educatives especials, molts d'ells poden no estar interessats o capacitats per participar en esports com el futbol, el bàsquet... que poden generar conflictes i requerir

habilitats motrius i socials que potser no tenen. Amb opcions alternatives disponibles durant l'hora del pati, aquests infants poden tenir l'oportunitat de participar en activitats més adequades als seus interessos i habilitats. Això no només millora les seves relacions socials, sinó que també pot ampliar el seu grup d'amistats i afavorir un ambient més inclusiu. En definitiva, la diversificació d'activitats durant les hores de pati crec que poden tenir un impacte positiu en el desenvolupament social i emocional dels nens. Almenys això és el que vull explorar en aquest Treball de Fi de Grau (TFG).

En primer lloc, es fa una revisió teòrica sobre la importància del joc i la situació actual dels patis escolars. Es destaca com els patis ben dissenyats poden beneficiar els infants, oferint diferents àrees de joc, incloent-hi espais per llegir, jocs de taula i zones tranquil·les per conversar amb els companys. Tot això s'estudiarà, fent referència a autors com Apolinar, López I, Guix V., García T. i Nogales C., entre d'altres.

A continuació, es mostra el projecte d'intervenció que s'ha dut a terme a una escola concertada del Tarragonès, centrant l'atenció en la transformació del pati escolar. S'ha ofert una varietat de jocs i s'han valorat els seus beneficis així com el grau de satisfacció dels alumnes en aquest nou pati escolar. Per fer-ho, s'ha recollit l'opinió dels i les alumnes a través d'un qüestionari, valorant si els agrada i si creuen que aquest tipus de pati millora les seves relacions amb els companys/es i si facilita la possibilitat de fer nous amics/amigues així com si redueix les situacions conflictives. També s'han dut a terme una sèrie d'entrevistes als tutors dels i les alumnes per tal de veure els beneficis d'aquesta intervenció des d'un altre punt de vista, i així, completar les impressions dels infants.

Per finalitzar aquesta investigació, el meu objectiu final és obtenir un coneixement profund sobre les necessitats específiques dels infants en els patis escolars. Vull comprendre quines activitats no només fomenten relacions positives, sinó que també són inclusives, i afavoreixen les relacions entre els nens i les nenes. A través d'aquesta comprensió, m'agradaria crear un entorn escolar més enriquidor i acollidor, que no només satisfaci les necessitats d'alguns infants sinó que pugui satisfer en una gran majoria.

1.2. Justificació

De la mateixa manera que es busca introduir, canviar i millorar els mètodes d'ensenyament amb l'ús de noves tecnologies per adaptar els continguts i presentar-los de maneres diverses per arribar a tots els infants, conscients de la gran diversitat present a l'aula, cal reflexionar sobre el perquè el pati de l'escola roman inalterat des de fa quaranta anys. Potser és hora de considerar que aquest lloc, on els infants passen tantes hores intentant socialitzar-se, pot ser un obstacle per a molts d'ells.

Els patis escolars encara estan dissenyats principalment per a aquells que tenen habilitats físiques i que gaudeixen dels esports de pilota. A la resta d'infants que no gaudeixen d'aquestes activitats, o simplement no hi volen jugar en aquest moment, no se'ls ofereixen alternatives. Aquesta manca d'opcions impedeix que els infants estableixin relacions amb altres nens i nenes que potser mai han tingut l'oportunitat de conèixer, ja que les activitats a l'esbarjo escolar estan centrades principalment en el futbol.

La introducció de materials i opcions alternatives per al joc podria ajudar els nens i les nenes a fer nous amics, facilitar la socialització i garantir que tots els infants se sentin inclosos durant l'hora del pati. Podria reduir els conflictes, perquè tots se sentirien satisfets amb les opcions d'oci disponibles. A més, els infants amb Necessitats Educatives Especials (NEE) també podrien sentir-se més inclosos i les seves conductes disruptives podrien disminuir, facilitant així la seva integració amb els seus companys/es. En definitiva, transformar els patis escolars pot aportar beneficis significatius en termes d'inclusió, socialització i reducció de conflictes entre els infants. S'ha de considerar com un espai més en l'aprenentatge, una oportunitat per ensenyar de manera diferent que a les aules, on es transmetin valors, es fomenti la socialització i es reforcin comportaments positius.

Malgrat que el pati permet el joc lliure, crec que els mestres també han de tenir un paper actiu en l'educació dels infants en aquest entorn. Podrien ensenyar, no només amb paraules, sinó amb exemples pràctics, com compartir, col·laborar i mostrar respecte mutu. Aquesta intervenció pot contribuir a reduir els conflictes i situacions d'assetjament escolar que amb freqüència es donen en aquests espais.

És curiós com els patis, tot i ser l'escenari de molts problemes, no reben la importància que mereixen. Encara que hem vist canvis significatius en la disposició de les aules i la introducció

de les noves tecnologies així com de noves metodologies d'ensenyament per millorar la inclusió, el pati continua estancat en el temps. Considero que és hora de pensar a millorar aquest espai, ja que això pot tenir un impacte positiu en la formació dels infants, no només en l'àmbit acadèmic sinó també en l'àmbit social i emocional.

En moltes escoles, s'ha acordat establir uns dies sense l'ús de la pilota al pati, però aquesta mesura no ofereix alternatives significatives. Per què ha de ser sense pilota? Hi ha una varietat de jocs que es poden fer amb pilota, més enllà del futbol o el bàsquet. Restringir l'ús de pilotes al pati, només per evitar que es jugui a futbol, dona lloc a una limitació innecessària. Si es prohibeix jugar al futbol o al bàsquet, no és necessari restringir la presència de pilotes al pati, ja que aquest recurs pot ser utilitzat per a altres activitats. A més, aquesta restricció no només no aporta cap alternativa, sinó que també elimina un recurs que podria ser usat per a diverses activitats.

Els patis actuals continuen presentant mancances pel que fa a la inclusió, manifestant actituds sexistes i una jerarquia o abús de poder. Crec que és el moment per centrar l'atenció i repensar els patis escolars per adaptar-los a tots els infants. Aquest és l'objectiu principal d'aquest treball.

2. MARC TEÒRIC

2.1. El joc

El joc té un paper essencial en el desenvolupament humà, tot i que sovint s'associa principalment amb la infància. Gambero (2011) destaca el joc com una expressió fonamental de la infància, mentre que Navarro (2009) el defineix com una activitat recreativa que els nens realitzen dins d'un context sociocultural.

Chacón (2008) subratlla la importància del joc com a eina didàctica positiva en l'educació, ja que permet als estudiants apropar-se al coneixement de manera divertida, fomentant la participació activa i la construcció del saber.

Els jocs exhibeixen característiques comunes, tal com planteja Montañez et al., (2000):

- Plaent: El joc proporciona una sensació de confort als jugadors.
- Natural i motivador: Motiva als participants, permetent-los ser espontanis.
- Voluntari: Cada jugador participa per voluntat pròpia.
- Creatiu: El joc fomenta la creativitat, ja que sorgeixen idees per a la diversió.
- Expressiu: Permeten als jugadors expressar sentiments, pensaments i idees.
- Socialitzador: El joc facilita la interacció entre persones, afavorint la cooperació i el treball en equip.

El joc cooperatiu és una àrea d'estudi molt reconeguda per les seves virtuts, tant en l'àmbit individual com grupal. Orlick (1990) destaca que els jocs cooperatius promouen el desenvolupament de valors que permeten a les persones créixer de manera integral. L'autor identifica cinc característiques essencials d'aquests jocs, que els converteixen en una eina especialment potent en l'àmbit educatiu:

- Allunyar-se de la competició per fomentar la col·laboració.
- Desenvolupar la creativitat per resoldre problemes en comú amb altres participants.
- Incloure a tots els participants, independentment de les seves diferències individuals.
- Fomentar l'autonomia i l'acatament de les normes.
- Afavorir la cooperació i reduir els conflictes entre els membres de l'equip.

Pérez (1998) subratlla que els jocs cooperatius busquen principalment reduir l'agressivitat, incentivar la cooperació i promoure valors com la tolerància, la comunicació i la solidaritat.

Omeñaca i Ruiz (2001) destaquen diverses característiques dels jocs cooperatius:

- Caràcter lúdic
- Meta comuna
- Participació
- Desenvolupament d'habilitats i valors
- Absència de competició
- Llibertat i creativitat
- Inclusió i no exclusió
- Autonomia
- Absència d'agressió.

Velásquez (2004) destaca que en el joc cooperatiu no hi ha rivals, ja que tots comparteixen un mateix objectiu. Garaigordobil (2007) afirma que aquests jocs promouen l'èxit col·lectiu i la confiança, perquè tots els jugadors participen en igualtat de condicions.

Segons Omeñaca i Ruiz (2001), els jocs cooperatius són de gran importància en les classes d'educació física per instaurar valors en els alumnes i minimitzar problemes, ja que cada participant assumeix el seu compromís davant del repte col·lectiu, generant un benefici global. Els valors utilitzats en aquests jocs com a mètode didàctic en les classes d'Educació Física són els següents:

- La creativitat, l'autosuperació i l'autoestima
- L'alegria
- La pau
- La solidaritat
- El respecte
- La cooperació
- El diàleg i l'amistat
- La tolerància
- La responsabilitat
- La llibertat

Aquests valors fomenten la resolució de problemes i la comprensió mútua entre els participants (Pérez, 1998).

Des de l'enfocament individual, el joc cooperatiu permet a cada participant desenvolupar la seva autoestima, el seu autoconcepte i la seva autonomia, identificant les seves capacitats i limitacions i fomentant la comprensió i la cooperació amb els altres (Jares, 2006).

Una altra característica destacable dels jocs educatius en l'educació física és el seu component social, que fomenta diverses formes d'interacció entre els participants. Sovint, a les aules es troben alumnes amb habilitats socials diverses, alguns amb limitacions físiques o simplement amb un ritme més lent que els altres, el que els fa més propensos al rebuig per part del grup.

Omañaca i Ruiz (2001) confirmen que els jocs cooperatius contribueixen a minimitzar les conductes d'exclusió, ja que promouen el desenvolupament d'habilitats socials i prosocials entre els participants:

- **Habilitats socials:** Aquestes inclouen tant els aspectes verbals com no verbals de la interacció, com ara el contacte visual, el diàleg, els gestos i les salutacions.
- **Prosocialitat:** A través de l'educació física, els jocs cooperatius presenten situacions en què els participants poden col·laborar, respectar les opinions dels altres, ajudar-se mútuament, dialogar, establir estratègies conjuntes per al joc, arribar a acords i valorar els èxits dels altres, entre altres comportaments prosocials.

L'article de López Chamorro (2010) sobre el desenvolupament del joc infantil, ens parla sobre els beneficis del joc i subratlla que no només proporciona diversió, sinó també ajuda al desenvolupament integral de la persona. Ajuda a transmetre valors, a resoldre conflictes i a desenvolupar la personalitat. A continuació presentem la taula 1 que ha creat aquesta autora per presentar els beneficis que aporta el joc en les diferents categories del desenvolupament:

Taula 1. Aspectes que millora el joc.

ASPECTOS QUE MEJORA EL JUEGO			
Desarrollo psicomotor	Desarrollo cognitivo	Desarrollo social	Desarrollo emocional
<ul style="list-style-type: none"> - Equilibrio - Fuerza - Manipulación de objetos - Dominio de los sentidos - Discriminación de los sentidos - Coordinación oculo-motriz. - Capacidad de imitación. - Coordinación motora 	<ul style="list-style-type: none"> - Estimula la atención, la memoria, la imaginación, la creatividad, la discriminación de la fantasía y la realidad, y el pensamiento científico y matemático - Desarrolla el rendimiento, la comunicación y el lenguaje, y el pensamiento abstracto. 	<ul style="list-style-type: none"> <u>Juegos simbólicos</u> - Procesos de comunicación y cooperación con los demás - Conocimiento del mundo del adulto - Preparación para la vida laboral - Estimulación de la moralidad. <u>Juegos cooperativos</u> - Favorecen la comunicación, la unión y la confianza en sí mismos - Potencia el desarrollo de las conductas pro-sociales - Disminuye las conductas agresivas y pasivas - Facilita la aceptación interracial 	<ul style="list-style-type: none"> - Desarrolla la subjetividad del niño - Produce satisfacción emocional - Controla la ansiedad - Controla la expresión simbólica de la agresividad - Facilita la resolución de conflictos - Facilita patrones de identificación sexual

Font: López, I. 2010

2.2. Patis escolars

És essencial destacar que la convivència escolar ha estat objecte d'investigació des de diversos enfocaments en els darrers anys. D'una banda, trobem els esbarjos, breus períodes de temps durant els quals els nens gaudeixen del pati, descansen de les activitats escolars, prenen un berenar o simplement conversen amb els companys. No obstant això, sovint durant aquests moments es poden produir conflictes, siguin verbals o físics.

Segons Chaves (2013), els esbarjos es caracteritzen per ser moments de lleure on els nens gaudeixen d'un descans, però també poden ser escenaris de conductes inadequades com molestar altres companys, danyar objectes pertanyents a d'altres o fer burla dels aspectes físics dels altres. Per això, és crucial que els docents se sumin a les activitats dels alumnes durant els esbarjos i n'assumeixin un paper actiu. És a dir, han de guiar els esbarjos perquè siguin divertits i educatius, fomentant la participació de tots els alumnes.

D'altra banda, els esbarjos amb finalitats educatives són aquells en què els mestres supervisen les activitats del grup, observant el comportament dels alumnes i intervenint si cal per corregir qualsevol conducta problemàtica que pugui interferir amb les activitats o representar una

amença per als altres infants. D'aquesta manera, els esbarjos adquireixen una gran importància tant des del punt de vista físic com psicològic (Méndez, 2020).

Segons Ayuso et al. (2021), els esbarjos representen un breu temps de descans que els docents han de dirigir mitjançant jocs lúdics i educatius, fomentant la integració de tots els infants. Aquests moments són una oportunitat de socialització on els alumnes poden interaccionar i conèixer companys d'altres classes, establint vincles d'amistat. No obstant això, també poden sorgir conflictes per motius irracionals que es converteixen en problemes reals.

2.2.1. Tipus d'esbarjos

Segons les característiques dels patis, d'acord amb Martínez et al. (2015), els esbarjos es poden classificar en:

1. **Esbarjo dirigit:** Aquest és el tipus d'esbarjo més comú en els centres educatius, en què les activitats estan planificades i dirigides pels docents. Aquestes activitats tenen com a objectiu principal proporcionar una experiència lúdica que fomenti un aprenentatge positiu en cada nen que hi participa. A més de potenciar les habilitats dels infants, aquest tipus d'esbarjo també fomenta la integració i la convivència escolar i personal.
2. **Esbarjo orientat:** En aquest tipus d'esbarjo, els docents ofereixen diverses activitats i permeten als alumnes seleccionar el joc de la seva preferència. El paper del docent és orientar les activitats, mentre que els infants actuen com a líders del seu propi esbarjo. Això fomenta la integració entre el grup i promou la presa de decisions autònoma dels alumnes.
3. **Esbarjo lliure o supervisat:** Aquest és el tipus d'esbarjo més comú a les escoles espanyoles, on el paper del professor és supervisar les activitats dels alumnes. En cas de conflicte, el professor intervé per resoldre'l i promoure un tracte respectuós entre els estudiants. A més, les activitats són lliures i els alumnes poden decidir en quina activitat participar i amb qui compartir els seus jocs.

En aquest treball, és crucial destacar la importància de l'activitat lliure durant l'esbarjo al pati. Aquest tipus d'activitat es caracteritza pel fet de gaudir del temps de lleure fomentant el descans i la relaxació dels alumnes. A més, promou l'autonomia dels alumnes i la presa de decisions. Tot i això, cal assenyalar que l'esbarjo lliure també pot generar alguns reptes, com la

dependència reduïda dels adults per resoldre conflictes, la possibilitat que els alumnes dissenyin i construeixin els seus propis jocs, així com la segregació entre els infants de diferents cursos, que pot propiciar l'assetjament i el rebuig entre els companys (García i Nogales, 2018).

2.2.2. L'esbarjo millora el desenvolupament social

Per Montañez et al., (2000), hi ha quantitat d'estudis en què es poden veure els beneficis socials que té el joc entre els i les alumnes als esbarjos. Uns d'ells és el de Vygotsky, que en la seva teoria sobre l'aprenentatge ens explica que el joc és un acte social per experiència, on s'afavoreix la relació, cooperació, respecte i comunicació entre els infants. A través del joc els i les alumnes són capaços de construir el seu aprenentatge, a més de cooperar amb els altres companys adquirint diferents rols. Tot joc crea un desenvolupament emocional i social, facilitant així també un procés de socialització entre l'alumnat.

L'esbarjo, per tant, per a molts alumnes és el moment clau per interactuar amb altres nens. Carrera i Clemen (2001) donen suport a la teoria de Vygotsky del desenvolupament social i diuen que la intervenció amb altres individus del mateix àmbit social millora el desenvolupament social de cadascú, a més de crear un desenvolupament integral dels membres d'aquesta societat. El desenvolupament de socialització va millorant al llarg dels anys, per la qual cosa es pot observar com els alumnes de primer curs d'infantil juguen sols o mantenen activitats molt individuals, però a poc a poc aquest joc va sent paral·lel amb altres amics i van desenvolupant l'àmbit afectiu alhora.

Martínez i Garcia (1997: p. 49-53) aborden aquest tema i afirmen que els esbarjos no només representen un temps de relaxació, sinó també una oportunitat per a la socialització dels nens, on poden desenvolupar les seves personalitats i interaccionar amb els altres de manera lúdica i espontània.

Els factors dels quals ens parlen són els següents:

- **Factors institucionals:** En el passat, moltes escoles tenien esbarjos separats per sexe i promovien una educació segregada, on es considerava que els nens havien d'adquirir coneixements diferents de les nenes. Tot i això, avui en dia, encara es poden observar rols de gènere molt estereotipats en molts esbarjos, com ara l'expectativa que els nois juguin sempre al futbol i les noies participin en jocs més "femenins". Aquestes normes socials implícites poden limitar la llibertat dels nens i nenes per triar les seves activitats recreatives i reforçar els estereotips de gènere.
- **El poder físic:** En tots els centres educatius, les àrees de joc es distribueixen jeràrquicament segons les edats dels alumnes. Generalment, els espais més amplis són reservats per als estudiants més grans, mentre que les zones de joc més reduïdes estan destinades als més joves. Sovint, els nens petits poden sentir-se cohibits a l'hora d'entrar als espais designats per als més grans, preferint romandre prop dels mestres que supervisen el pati. Un altre aspecte assenyalat pels autors en aquest apartat és el poder físic vinculat al gènere, ja que en moltes ocasions el desenvolupament físic dels nens pot ser més avançat, dotant-los d'una major força per a ocupar els espais de joc.
- **Cultura lúdica tradicional:** Molts jocs tenen una llarga tradició i porten valors culturals heretats de generació en generació. Això pot crear rols predeterminats per a nens i nenes, on hi ha jocs associats a "nens" (com els de força, lluita o exploració) i jocs considerats de "nenes" (relacionats amb la llar, coreografies, estètica, etc.). Malauradament, encara avui en dia persisteixen prejudicis sobre quins jocs són adequats per a cada sexe, limitant la llibertat dels nens i nenes per explorar més enllà dels estereotips culturals.
- **Els models socials:** Els mitjans de comunicació sovint perpetuen la idea que hi ha jocs "de nens" i jocs "de nenes" i creen una normalització al respecte, influenciant la manera que els nostres alumnes perceben els jocs i interactuen amb ells. Aquestes representacions socials s'incorporen als esbarjos escolars,

convertint-los en un reflex del qual els nens i nenes han après o observat en els mitjans.

· **La indumentària:** La manera com els nostres alumnes es vesteixen també pot condicionar les seves opcions d'esport o joc. Les expectatives socials sobre la indumentària, com ara les nenes vestides amb roba més "elegant" com vestits i faldilles, poden limitar les seves activitats i, en alguns casos, fer que se sentin incòmodes o insegures en certes situacions de joc.

Ambdós autors indiquen que molts d'aquests factors haurien de ser erradicats, i crear espais equitatius on tots els nens i nenes puguin gaudir de les mateixes oportunitats sense prejudicis ni estereotips de gènere.

2.2.3. Beneficis de l'esbarjo escolar

Els beneficis de l'esbarjo són nombrosos. Diversos autors, com Clement (2000), destaquen que per a molts estudiants, l'esbarjo representa l'única oportunitat del dia per a l'activitat física i la interacció social. A més, assenyalen els avantatges de les hores no estructurades per al desenvolupament de les habilitats socials, físiques, emocionals i cognitives dels estudiants, millorant així la seva evolució educativa.

Durant l'esbarjo les activitats que es realitzen solen implicar moviment. Aquestes activitats contribueixen al desenvolupament d'un cos sa i fortifiquen la salut dels infants.

Segons Clement (2000), proporcionar als i a les alumnes l'oportunitat de participar en l'esbarjo pot prevenir problemes de salut, com els relacionats amb el desenvolupament muscular i la coordinació, mentre milloren les seves habilitats motrius i promou el desenvolupament mental i creatiu a través del joc. A més, fomenta la cooperació entre infants de diferents cursos i enriqueix les seves relacions interpersonals, ja que interactuen amb nens de diferents edats, estimulant la seva imaginació i creativitat a través de la creació de jocs i la distribució de rols.

Malgrat els beneficis, és important reconèixer que els esbarjos també poden ser escenaris de conflictes entre els infants. En aquests espais, es poden manifestar agressions, violència, conflictes i assetjament escolar. Per tant, és essencial mantenir una vigilància durant els esbarjos, ja que sovint són moments crítics on poden sorgir aquests problemes.

2.2.4. Diferències de gènere al pati d'esbarjo

Històricament, l'ús dels patis d'esbarjo en els centres educatius ha passat per tres etapes diferenciades. En primer lloc, durant la segona meitat del segle XIX, impulsada per les demandes del moviment higienista, s'hi va donar importància com a espai de descans per l'excés de treball intel·lectual. En segon lloc, durant els anys 70 i 80 del segle XX, es van dur a terme experiències de condicionament. Finalment, la tercera i última etapa es va produir a finals del segle XX i inicis del XXI, amb l'aparició d'experiències d'animació i dinamització, que inicialment van reclamar projectes d'educació per a la convivència i, més tard, plans per a la coeducació i prevenció de la violència de gènere en el sistema educatiu (Garay et al., 2017).

Segons el diccionari de la llengua catalan, la paraula coeducació és l'educació idèntica i en comú de persones d'ambdós sexes. (*Institut d'Estudis Catalans - Diec2*, 2019)

Els patis d'esbarjo, en general, solen estar majoritàriament asfaltats i afavoreixen la pràctica d'esports, especialment del futbol. A més, l'organització de l'espai influeix en les activitats, i les relacions entre els estudiants. És evident que ni els recursos ni els espais estan distribuïts de manera equitativa entre els dos gèneres, i el tipus de joc presenta una clara influència de gènere (González et al., 2016).

És crucial ser conscients de la segregació de gènere que és evident als patis escolars. Les activitats i l'ocupació de l'espai són tan diferents que els nens i les nenes gairebé no juguen mai junts. Inclús si es tracta del mateix joc, la manera de jugar és diferent i separada. A més, l'espai mateix influeix en la socialització, i els estereotips de gènere limiten i condicionen la mobilitat espacial de les nenes (Cantó i Ruiz, 2005). Diversos estudis també indiquen que els estereotips de gènere en l'activitat lúdica es manifesten amb més intensitat a mesura que els infants es fan grans (Garay et al., 2017).

Els espais del pati es troben distribuïts jeràrquicament. Algunes explicacions d'aquesta distribució, segons Navarro i Mongue (2009), inclouen la reproducció per part dels nens de trets culturals que reforcen valors de gènere. Per exemple, es reforça la competitivitat en els jocs dels nens, mentre que per a les nenes es reforça el seu paper secundari en la vida i se'ls anima a participar en activitats menys complexes (Navarro i Mongue, 2009).

A més, segons un estudi de Cantó i Ruiz (2005), en el qual es considera l'espai del pati ocupat, la densitat per metre quadrat és de 58,15 per als nens i de 22,85 per a les nenes. Això mostra una ocupació i un ús desigual de l'espai, amb els nens ocupant i utilitzant aproximadament el doble de l'espai que les nenes. Les noies solen ocupar espais més petits i íntims, assumint una jerarquia i **oferint suport als nois menys hàbils en el futbol** o altres activitats esportives, mentre que els nois dominen espais més públics, exhibint la seva competència i domini. Aquests patrons es poden observar especialment en els jocs tradicionals, on els jocs femenins solen ser més contrets i amb una intervenció rítmica i controlada, mentre que els jocs masculins es desenvolupen en espais més oberts, amb una intervenció individual més lliure i una competència més marcada (Navarro i Mongue, 2009). Això reforça les conductes motrius associades a cada gènere (Cantó i Ruiz Pérez, 2005).

Molines (2019), després d'alguns estudis i observacions en diferents patis escolars, afirma que les nenes ocupen espais perifèrics del pati, condicionades pels partits de futbol que s'hi juguen al pati central. Indica que hi ha alguns nens que es veuen afectats per aquesta monopolització del futbol i es veuen **perjudicats negativament en les seves relacions socials** com a conseqüència de no voler participar en els partits. Molts d'aquests infants, mostren una actitud de resignació i han acceptat que el pati funciona d'aquesta manera, i per això, no solen demanar res diferent, ja que creuen que és el normal.

El futbol, o les activitats esportives en general, són percebuts com a motors clau per a la construcció de la masculinitat i l'estatus en el grup. A simple vista, els espais destinats a aquestes activitats als patis d'esbarjo són extensos, perpetuant la percepció que els nois són més actius que les noies, i deixant aquestes últimes a un segon pla (Garay et al., 2017).

Cal destacar que els codis socials que s'estableixen entre iguals, coneguts com a codis "horizontals", evolucionen al llarg de l'etapa escolar, amb la divisió de sexes com un dels primers codis establerts. Aquests codis influeixen en les pràctiques considerades masculines o femenines, provocant una segregació entre sexes durant l'esbarjo malgrat estar junts a l'aula. Aquesta dinàmica reforça una cultura escolar on es transmeten valors, normes de comportament i pràctiques, i on l'agressivitat pot ser utilitzada com a manera de mostrar el domini, especialment en els jocs esportius. Així doncs, des de molt joves, es perpetua la idea que el futbol (o les activitats esportives) és una pràctica exclusivament masculina (Costa i Silva, 2009).

Com a complement a aquestes idees, cal esmentar els jocs que solen realitzar-se als patis d'esbarjo i que es detallen a la Taula 2, segons els resultats de l'estudi de García i Ramírez (2008). Aquesta taula mostra que els jocs dels nens solen ocupar més espai al pati, mentre que els jocs de les nenes es desenvolupen en espais més reduïts i íntims.

Taula 2. Jocs realitzats per nens i nenes

Tipus de jocs realitzats pels nens	Nombre de vegades que es repeteix
A les curses	9
A les pilotes	4
Al futbol	4
Als carros	3
Dramatizaciones de soldats amb pistoles	2
A les metralletes	1
A ser metge, bomber, tauró, fantasma, polític, super heroi, indi	1 c/u
Jocs representats per les nenes	Nombre de vegades que es repeteix
Perruqueria	4
A maquillar-se i fer de maquilladora	3
A les curses	3
A la reina, a ser doctora, a jugar amb nines	2 c/u
A jugar a la corda	2
A jugar a voleibol, a la ronda, a ballar ballet	1 c/u
A parlar en grup, a ser mestra, a representar la família, a jugar amb peluxos (com a substitut de les nines)	1 c/u
Jocs a l'espai exterior amb la participació d'ambdós sexes	Nombre de vegades que es repeteix
A les barres	4
Al gat i el ratolí	3
A la "lleva", a la "víbora del mar", a la gimcana, al puja i baixa	2 c/u

A venedors de pastissos	2
Al pisé,,,	1
Al policia i el lladre	1
Als insectes	1
Als miralls	1
Als planetes	1

Font: García i Ramírez, 2008

Pel que fa a l'opinió del professorat sobre les diferències de gènere al pati d'esbarjo, és important assenyalar que "un sector del professorat no considera necessari abordar la coeducació, ja que creu en una influència biològica que justifica que les noies no mostrin un interès pels esports" (Garay et al., 2017, pàg. 195). A més, alguns membres del professorat argumenten la seva no-intervenció afirmant que el pati és un espai lliure dins del context educatiu, on els nens han de tenir la llibertat de jugar al que desitgin. També s'argumenta la no-intervenció segons la manca d'informació i coneixement sobre la coeducació, i es considera que l'ocupació diferenciada de l'espai i les activitats basades en estereotips són un reflex de la societat actual i que canviar-ho és una tasca difícil. En resum, es rebutja la intervenció perquè "s'ha 'assimilat' que les noies són més passives que els nois i que necessiten menys espai" (Garay et al., 2017, pàg. 195).

D'altra banda, una part del col·lectiu docent està a favor de la intervenció als patis d'esbarjo ja que és un espai clau per influir en l'aprenentatge de conductes per a la convivència, especialment en contextos en què la violència sembla ser l'única estratègia per relacionar-se. És rellevant destacar que el 69% dels docents enquestats per Garay et al. (2017) atribueixen una gran importància als programes coeducatius i consideren que és una competència essencial del centre, tot i que reconeixen la necessitat de més recursos i formació en aquest àmbit. Quant a les opinions de les famílies, s'observa una percepció de gran discrepància entre els discursos políticament correctes emesos per les institucions i la realitat que es viu, i se subratlla que el joc lliure és una necessitat bàsica (Garay et al., 2017).

2.2.5. La coeducació al pati d'esbarjo

Segons Apolinar (2015), cal realitzar programes de dinamització lúdica als esbarjos per diverses raons. En primer lloc, **s'ha detectat una manca de diversitat d'activitats als patis d'esbarjo**, on el futbol, el “pilla-pilla” i els passejos són les activitats més comunes, **generant problemes de socialització i conflictes entre els infants**. A més, es produeix una segregació en les activitats, amb els nens predominantment jugant al futbol, les nenes als passejos, i només uns pocs jocs es fan conjuntament. Apolinar (2005) proposa diversos objectius per aquests programes:

- Augmentar el coneixement dels estudiants sobre els jocs populars i **fomentar una major varietat d'activitats**.
- Reduir els conflictes i millorar la convivència entre els estudiants.
- Fomentar la socialització entre tots dos sexes.

Les recerques fetes revelen que l'espai de joc a l'esbarjo és una àrea física delimitada i influïda per les activitats que s'hi duen a terme, les persones que l'ocupen, els límits físics i els significats simbòlics que se li assignen. Això no només influeix en la identitat, la conducta i les actituds de les persones, sinó també en les activitats que es fan i en el seu significat. A més, l'espai de joc serveix per a classificar i separar les persones (Apolinar, 2005). A això s'ha d'afegir que el seu ús està condicionat per la diferent socialització i educació que homes i dones reben des de la infància, així com pel disseny mateix de l'espai, que sempre reflecteix una idea sobre el seu ús, encara que sovint no sigui explícita.

En resum, això ens indica que cal dissenyar els espais amb criteris igualitaris per promoure una major igualtat entre nens i nenes. La transformació de l'espai escolar persegueix diversos objectius: promoure usos que no es basen en estereotips de gènere, modificar les interaccions entre nois i noies, encoratjar les noies a utilitzar més l'espai exterior i a participar en més activitats físiques que siguin del seu interès, trencar les jerarquies que condicionen l'ús de l'espai, atorgar una identitat més clara als espais utilitzats per les noies, plantejar alternatives als jocs esportius masculins i competitiu, i finalment, fomentar la diversificació dels espais i suggerir idees que facilitin la seva transformació (Ajuntament de Hernani, 2005).

Per concloure, per aconseguir la transformació dels patis escolars, cal millorar-los i considerar-los com a espais clau per a la socialització i l'aprenentatge. Això implica eliminar elements físics i pedagògics que perpetuïn els estereotips de gènere i les situacions de discriminació a l'entorn educatiu. Per això, la transformació d'aquests espais pretén convertir-los en llocs on es fomentin actituds de responsabilitat, respecte i autonomia, i on es promogui una interacció plena de vitalitat, curiositat, intimitat, tranquil·litat, contacte i aprenentatge a través de la natura (González et al., 2016).

L'objectiu d'aquest treball és precisament aquest, proporcionar alternatives de joc durant els esbarjos escolars per assegurar que tots els interessos estiguin representats. Amb això, es busca permetre que tots els nens i nenes puguin participar en activitats que els agradi, amb la finalitat de fomentar les relacions socials, minimitzar els conflictes i promoure la inclusió de tots els infants en les activitats del pati escolar.

2.3. Educació inclusiva

La inclusió educativa, segons autors com Rubio (2009), implica tenir en compte les característiques i necessitats individuals de cada infant, com ara l'estil d'aprenentatge, la velocitat d'assimilació, les habilitats, les destreses, el comportament, la motivació i altres aspectes que requereixen atenció. Així, la inclusió en l'educació es caracteritza per la igualtat, que significa considerar les capacitats de cada individu en diferents contextos, assegurant que tots els infants tinguin els mateixos drets a rebre una educació de qualitat i a assolir els objectius educatius, seguint els requisits legals i les seves pròpies capacitats.

Segons la UNESCO (2009), la inclusió educativa és un procés que pretén minimitzar l'exclusió i garantir l'accés en igualtat de condicions a infants, joves i adults al sistema educatiu. La Declaració de Salamanca (UNESCO, 1994) ja va plantejar la importància de l'accés equitatiu a l'educació, adaptant-se a les diferències individuals i utilitzant metodologies, didàctiques i recursos per reduir l'exclusió (Crosso, 2014).

Les escoles inclusives asseguren que tots els alumnes, independentment de les seves diferències en termes de diversitat, cultura o comportament, rebin l'atenció necessària a l'escola. Així, les escoles inclusives també són integrades, ja que s'ajusten al currículum i les normatives legals per integrar els infants.

Aquestes escoles destaquen per tractar tots els i les alumnes de manera equitativa i per desenvolupar estratègies mitjançant didàctiques i recursos per assolir els objectius d'aprenentatge establerts (Aranque i Barri de la Pont, 2010). Així, s'ha de respondre al caràcter actiu i participatiu de les societats modernes a través de l'educació. Tot i això, la inclusió social requereix atenció contínua, recursos i investigació per part dels països per millorar la qualitat de vida (Leiva i Gómez, 2015). Per tant, les persones amb necessitats educatives especials han de ser integrades a les escoles i rebre l'atenció adequada a través de l'acció d'equips multidisciplinaris, que inclouen personal educatiu, psicològic i social, per millorar la seva situació.

Per aquesta raó, si a l'escola volem incloure tots els infants, independentment de les seves característiques, l'hora del pati també ha de ser inclusiva. És important considerar les necessitats de tots els nens i garantir els seus drets a tenir un espai on puguin jugar i desenvolupar els seus interessos. És essencial repensar l'organització dels patis escolars per oferir una varietat d'opcions de joc que satisfacin els interessos de tots els infants, això també forma part de la inclusió.

2.3.1. Normativa sobre els patis escolars

D'acord amb les directrius establertes pel Departament d'Ensenyament, s'estableixen criteris per a la construcció de nous edificis destinats a centres públics, els quals inclouen les especificacions per als patis escolars. Aquests espais exteriors han de satisfer les següents característiques:

- El pati comptarà amb una part pavimentada i unes zones de joc sense pavimentar.
- En el cas de les Escoles el pati d'infantil serà bàsicament de sauló i s'haurà de poder sectoritzar del de primària separat amb una tanca d'1m d'alçada.
- Hi haurà dues fonts, una al pati de primària i una al d'infantil.
- Des del pati ha d'haver-hi accés a uns lavabos sense entrar al centre.
- La connexió entre l'escola, el gimnàs, els vestidors i la pista s'ha de fer a través d'una zona pavimentada.

El pati ha de disposar d'un equipament bàsic que inclogui bancs, papereres, fonts d'aigua, una bústia, un panell d'informació a la porta principal, a més de cistelles de basquetbol i porteries

de futbol fixades a terra, i previsió d'ancoratges per a voleibol. (Mm Generalitat de Catalunya Departament d'Ensenyament, n.d.)

D'altra banda, el departament també indica la importància de crear espais exteriors adequats per al joc i l'aprenentatge dels infants, considerant els diferents ritmes i materials apropiats per a cada nen. Destaca la rellevància d'un ambient que promogui el seu benestar, gestionant el temps i planificant els espais de manera efectiva. S'hi emfatitza el paper del docent al pati, assegurant prou material i establint pautes que fomentin l'acció i l'autonomia. A més, es menciona la participació dels nens en la creació d'aquests espais, permetent-los prendre decisions sobre les seves activitats i companys de joc. Es ressalta el valor educatiu del temps d'esbarjo per fomentar l'exploració, la creativitat i l'autonomia, utilitzant materials neutres i respectuosos amb l'entorn. Finalment, s'hi subratlla la importància de treballar col·laborativament per millorar la qualitat i l'eficiència del temps d'esbarjo escolar, tenint en compte diversos aspectes que influeixen en el desenvolupament infantil. (El Rol del Docent Als Espais Exteriors, n.d.)

Tot i aquestes indicacions, la majoria de patis escolars encara no tenen en compte aquestes recomanacions i només disposen de zones per a futbol, bàsquet, i poques alternatives perquè els infants que no mostren interès per aquestes activitats tinguin altres opcions de joc i entreteniment.

2.3.2. Conflictes durant l'hora del pati

Els conflictes que es donen durant l'hora del pati són més freqüents, ja que la supervisió dels adults no és tan activa com en altres moments del dia a l'escola, propiciant així un ambient on les situacions conflictives tenen més probabilitats d'esdevenir. Castells (2013) destaca que és fora de les aules on s'observa una major incidència d'assetjament, sent el pati l'espai principal on això succeeix, especialment en l'Educació Primària. A més, els estudis de Jacas (2009) revelen una tendència similar, assenyalant que l'assetjament físic i l'exclusió social són més freqüents durant la primària i disminueixen en la secundària, tot incrementant-se l'assetjament verbal. Aquests mateixos estudis també posen de manifest l'augment del ciberassetjament en els darrers temps. És crucial, des del context escolar, prendre en consideració les greus repercussions que l'assetjament té en els alumnes i implementar les mesures adients, incloent-hi activitats enfocades en valors, respecte i convivència, no solament dins l'aula, sinó també en espais com el pati, amb la finalitat de promoure una millora en la convivència (Figuroa, 2013).

Per aquest motiu convé donar més importància a l'espai del pati per fomentar la resolució de conflictes i promoure un entorn segur i inclusiu per a tots els alumnes.

3. MARC METODOLÒGIC O INVESTIGACIÓ

En aquest apartat, ens hem centrat en els criteris metodològics que hem utilitzat per seleccionar els instruments de recopilació d'informació, i dels procediments que hem fet servir per garantir una anàlisi exhaustiva i precisa dels resultats. A més, hem exposat tant els objectius generals com els objectius específics d'aquest estudi, establint les metes que volem aconseguir a través de la nostra recerca. Hem descrit també les característiques dels participants de l'estudi, proporcionant una descripció acurada del perfil dels infants seleccionats per a la investigació. Finalment, hem examinat els resultats obtinguts a partir dels qüestionaris i les entrevistes emprades, aplicant un enfocament crític i detallat per interpretar les dades i extreure conclusions rellevants que contribueixin al desenvolupament del coneixement en el camp d'estudi.

3.1 Supòsit de partida

El punt de partida d'aquest treball de fi de grau es basa en la identificació d'una realitat preocupant: els patis escolars no ofereixen una diversitat d'opcions de joc adequades que permetin als alumnes gaudir plenament del seu temps de lleure. Aquesta situació genera diversos problemes, com ara l'exclusió d'alumnes que no se senten representats en les activitats disponibles, els conflictes que poden sorgir a causa de la falta d'alternatives, i la dependència excessiva del futbol com a única opció recreativa. Aquesta idea posa de manifest la necessitat urgent d'una transformació en la manera en què es conceben i es gestionen els espais de lleure escolar.

Amb aquest context, analitzo a fons aquesta situació i proposar solucions concretes per millorar els patis escolars dins d'un entorn educatiu. Això inclou la introducció de noves activitats i jocs que cobreixin les necessitats i interessos diversos dels alumnes per millorar les relacions socials, la inclusió i reduir els conflictes relacionats amb el temps d'esbarjo. En resum, el punt de partida és reconèixer aquesta problemàtica i suggerir accions concretes per crear un entorn escolar més enriquidor i equitatiu per a tots els infants.

3.2 Objectius

Objectiu general

- Analitzar i proposar millores als patis escolars, incloent-hi una diversitat d'opcions de jocs, amb l'objectiu d'enriquir les experiències lúdiques dels alumnes, fomentar la inclusió, reforçar les relacions socials i reduir els conflictes que provoca la manca d'activitats alternatives a les que predominen actualment.

A partir d'aquest objectiu general, també m'he proposat abordar alguns objectius específics mitjançant l'anàlisi de les necessitats i, posteriorment, desenvolupar una proposta pedagògica.

Objectius Específics:

- Avaluar la utilització actual dels patis escolars, identificant limitacions i àrees de millora en termes de varietat de jocs i activitats disponibles.
- Investigar la diversitat d'interessos i preferències recreatives dels alumnes per identificar activitats més inclusives que es puguin incorporar als patis escolars.
- Recopilar i implementar una col·lecció de jocs i objectes diversos que permetin als infants triar activitats basades en els seus interessos individuals, evitant l'exclusivitat del futbol i analitzar el seu impacte.
- Avaluar l'efectivitat de la introducció de nous jocs i objectes, prestant atenció als canvis en la dinàmica social, la inclusió i la disminució de conflictes.
- Analitzar i avaluar l'impacte de les millores proposades, en la inclusió i les relacions socials, mitjançant l'opinió dels infants i l'observació dels canvis en el comportament i la interacció dels estudiants per part dels mestres.

3.3. Disseny

En aquest estudi, hem triat un mètode d'anàlisi experimental, fent servir un qüestionari inicial i un altre després de la intervenció, sense necessitat d'un grup de control. Durant quatre setmanes, s'ha dut a terme una intervenció educativa al pati escolar, en la qual s'han proporcionat materials diversos per millorar l'experiència dels alumnes durant l'hora del pati. S'han recollit dades abans i després de la intervenció mitjançant qüestionaris i entrevistes als alumnes i als tutors. Les dades s'han comparat per avaluar els efectes de la intervenció en el

benestar emocional dels alumnes, les seves relacions socials i la reducció de conflictes al pati escolar.

3.4. Metodologia

La metodologia emprada en aquest estudi és el mètode mixt, que integra tant l'enfocament qualitatiu com el quantitatiu. Segons Jiménez i Tejada (2004), els qüestionaris són útils per a investigacions en què l'investigador vol recopilar dades sobre un tema específic d'interès entre una mostra de població. D'una banda, l'enfocament quantitatiu recull dades mitjançant qüestionaris distribuïts a una mostra de participants, utilitzant principalment enquestes com a tècnica. D'altra banda, en l'enfocament qualitatiu, la tècnica predominant és l'entrevista. Segons del Rincón (1994), l'entrevista ens proporciona informació sobre aspectes subjectius de les persones: opinions, coneixements, valors... que d'una altra manera no obtindríem.

En aquest estudi, s'ha fet servir una metodologia mixta que inclou l'ús de qüestionaris i entrevistes.

Els qüestionaris s'han administrat als infants de cicle mitjà per aconseguir informació sobre l'hora del pati. En primer lloc, s'ha realitzat un qüestionari abans de la nostra intervenció educativa per tal de conèixer el nivell de satisfacció dels infants durant l'hora del pati actual, així com el seu grau de relació amb els companys i la incidència de conflictes durant aquesta franja horària (vegeu annex 2). Posteriorment, s'ha dut a terme la intervenció educativa durant l'hora del pati, amb l'objectiu de millorar el seu disseny. Aquesta intervenció ha inclòs la introducció de diversos materials amb la finalitat que els alumnes en gaudissin al llarg de quatre setmanes. Finalment, s'ha administrat un altre qüestionari per comparar els resultats i extreure conclusions (vegeu annex 4). A través d'aquesta comparació, hem pogut veure si els infants han notat una millora en la satisfacció, si els ha agradat més el pati plantejat en l'estudi, si ha satisfet les seves necessitats i si els ha permès tenir millors relacions amb els companys de classe. També ens ha interessat saber si han gaudit més de l'hora del pati i si han notat una disminució dels conflictes en aquest espai.

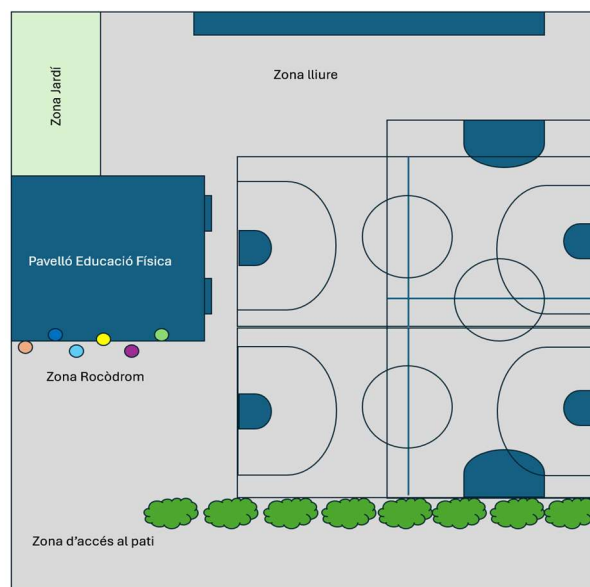
Per completar aquesta anàlisi i comparació, hem fet servir la tècnica qualitativa de l'entrevista (vegeu annex 5). S'han realitzat una sèrie **d'entrevistes** amb els tutors dels infants de cicle mitjà, a qui va dirigit l'estudi, amb la finalitat d'obtenir una altra perspectiva sobre si han

percebut una millora durant aquest període (vegeu annex 6). L'objectiu ha estat enriquir els resultats obtinguts dels infants i permetre als mestres donar el seu feedback sobre els objectius plantejats en aquest estudi. Aquesta tasca ha inclòs observar si han percebut millores en les relacions socials, una reducció dels conflictes i si els alumnes han gaudit més d'aquest espai durant el període en què els materials han estat al pati. Aquest enfocament ens ha permès complementar els resultats obtinguts dels qüestionaris amb informació més detallada i exhaustiva. A més, hem fet una petita observació, durant dos dies, visitant l'escola i com els i les alumnes han utilitzat aquests materials, com s'han distribuït, els hem preguntat si els jocs eren del seu gust... Això ens ha permès comparar amb el que vaig veure durant la meva estada a les pràctiques i avaluar si els infants han fet ús dels materials i si s'han produït canvis en l'ambient del pati (vegeu annex 7).

Segons Bisquerra (2004), l'ús de diverses tècniques de recollida d'informació de manera complementària és necessari per a contrastar i enriquir la informació sobre la realitat, ja que cada una d'aquestes tècniques ofereix una visió particular d'aquesta. Les entrevistes seran estructurades, perquè la bateria de preguntes ha estat planificada prèviament. A través d'aquesta comparació, hem vist si els infants han notat una millora en la satisfacció, si els ha agradat més el pati plantejat en l'estudi i si els ha permès tenir millors relacions amb els companys de classe.

3.5. Mostra/població

Aquesta recerca s'ha dut a terme durant el tercer trimestre del curs 2023-2024, en un centre concertat situat al Tarragonès. El centre compta amb 3 línies per curs i, en general, els estudiants tenen un nivell sociocultural mitjà. En relació amb l'estudi, és important assenyalar les instal·lacions del centre que s'han utilitzat per al seu desenvolupament. Cal destacar que el pati de l'escola manté un estil tradicional, sense haver estat renovat en els últims quaranta anys. Aquest espai només ofereix pistes pavimentades de ciment amb camps de futbol i bàsquet dibuixats, i una paret en forma de rocòdrom perquè els infants puguin escalar. A part d'això, el pati no ofereix altres instal·lacions ni materials, i tampoc està dividit en zones per a diferents activitats. Només està dissenyat exclusivament per jugar a futbol, bàsquet i escalada.

Plànol 1 del pati escolar de cicle mitjà i superior. Elaboració pròpia.

El grup de subjectes que participen en aquest estudi està format per **infants de cicle mitjà** (tercer i quart de primària), amb edats compreses entre els 8 i els 10 anys. La nostra selecció es basa en un criteri específic: a aquesta edat, els infants ja són capaços de raonar i participar activament i de manera autònoma en les activitats d'oci. Creiem fermament que els alumnes d'aquesta etapa ja han assolit una maduresa suficient per comprendre i completar un qüestionari. Han adquirit les habilitats de lectoescriptura i són capaços de respondre a un qüestionari d'opinió personal. A més, a aquesta edat, les relacions d'amistat solen estar més consolidades i el temps d'oci tendeix a estar més estructurat. Continuen sent molt actius i també posseeixen una capacitat més gran per reflexionar i expressar una opinió sobre un tema concret, fet que converteix el moment de l'hora del pati en un moment molt valorat per a ells.

Els nens en aquesta franja d'edat estableixen amistats més fortes i complexes, especialment amb els seus companys del mateix sexe. Durant aquest període, les relacions d'amistat es tornen més íntimes i compromeses, oferint una oportunitat per reforçar aquestes relacions i fomentar habilitats socials importants. (Shaffer, David R., 2000)

La mostra consta d'un total de 148 alumnes. Tot i que el pati és compartit amb el cicle superior, s'han inclòs únicament els alumnes de 3r i 4t per reduir la grandària del grup. Considerant que l'escola disposa de 3 línies, creiem que ja és una mostra representativa per a comprendre el que passa durant l'esbarjo.

3.5.1. Recursos

El següent apartat detalla els recursos utilitzats en aquest estudi, incloent-hi els materials, els recursos humans i l'espai. Començant amb els recursos materials, s'inclouen els jocs i els materials que s'han fet servir durant l'hora del pati. A continuació, s'enumeren els membres del personal docent que han participat en el projecte. Finalment, s'identifica l'espai físic emprat per a la investigació.

➤ **Recursos materials utilitzats:**

- Raquetes de bàdminton
- Raquetes amb velcro
- Joc twister
- Gomes i cordes per saltar
- Guixos
- Bumerang Fresbi
- Baldufes
- Bales
- Mandales per pintar amb retoladors i colors
- Joc cartes del Uno
- Joc cartes del Dooble
- Ferbees ...

➤ **Recursos humans:** Els recursos humans han estat els tutors de cicle mitjà, els i les alumnes de cicle mitjà i jo mateixa que he ideat i desenvolupat aquesta proposta.

➤ **Recursos espacials:** L'únic espai utilitzat per a la realització d'aquest projecte ha estat un dels patis que disposa l'escola. Concretament, el pati que comparteixen els i les alumnes de cicle mitjà i cicle superior.

3.5.2. Temporització

Aquesta intervenció s'ha dut a terme durant el mes d'abril i maig (del 8 d'abril al 8 de maig). La proposta ha consistit en l'ús del material indicat durant quatre setmanes, temps suficient per poder gaudir-ne i expressar una opinió sobre el grau de satisfacció, així com sobre les interaccions entre els participants.

A la Figura 1 i 2, es destaquen en verd els dies en què s'han fet servir els materials a l'escola durant l'hora del pati (30 minuts, d'11:00 a 11:30, de dilluns a divendres), segons el calendari escolar. En blau s'indiquen els dies en què els i les alumnes han completat els qüestionaris i en vermell es destaca el dia de les entrevistes amb els tutors.

ABRIL						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Font 1. Calendari abril. Elaboració pròpia.

MAIG						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Font 2. Calendari maig. Elaboració pròpia.

3.6. Instruments per la recollida de dades

Pel que fa al sistema d'avaluació de la intervenció, aquest s'ha dut a terme mitjançant diversos instruments. S'han utilitzat qüestionaris, els quals han estat completats pels infants de cicle mitjà, abans i després de la intervenció per comparar el nivell de satisfacció dels patis abans i

després de les propostes implementades, així com una entrevista amb els tutors per recollir les seves impressions i observacions.

- El **qüestionari inicial** consta de 9 preguntes que avaluen el grau de satisfacció dels infants amb el seu temps d'oci durant l'hora del pati a l'escola. L'objectiu és conèixer el seu nivell de satisfacció amb el pati escolar actual.
- El **segon qüestionari** consta també de 9 preguntes i s'ha realitzat després de la nostra intervenció, amb un temps prudent de quatre setmanes perquè els infants puguin gaudir del material i formar una opinió, així com per comparar amb el pati anterior. D'aquesta manera, hem pogut fer una comparativa entre el pati anterior i l'actual per determinar si consideren que l'actual és millor. També hem volgut conèixer la seva opinió sobre la socialització durant l'hora del pati, incloent-hi si han jugat amb altres infants amb qui no solen jugar habitualment, i si han tingut més o menys conflictes que abans.
- Finalment, s'ha fet una **entrevista amb els tutors** de cicle mitjà per tal de conèixer millor les seves impressions i obtenir informació d'una manera més oberta.

4. RESULTATS

En aquest apartat, es detallen alguns dels resultats més rellevants abans i després de la nostra intervenció. Aquesta comparació ens ha permès avaluar qualsevol millora resultant dels canvis introduïts durant l'hora del pati.

4.1 Resultats prèvis a la intervenció

En aquest apartat, hem fet una anàlisi dels resultats obtinguts dels qüestionaris administrats als alumnes abans de dur a terme la nostra intervenció durant l'hora del pati escolar. L'objectiu principal d'aquesta fase ha estat comprendre el nivell de satisfacció actual dels alumnes amb el seu pati escolar. Això ens ha proporcionat informació sobre els aspectes que els agraden, les àrees que podrien necessitar millora i quins canvis específics podrien incrementar la seva satisfacció.

A través d'aquests qüestionaris, també busquem comprendre la seva percepció sobre la inclusió durant l'hora del pati i en les activitats que es desenvolupen. Volem investigar si experimenten una sensació de pertinença i amiatat, o si, al contrari, experimenten sensacions d'exclusió. A més, indagarem sobre la presència de conflictes durant els moments d'esbarjo i les seves percepcions sobre les seves causes.

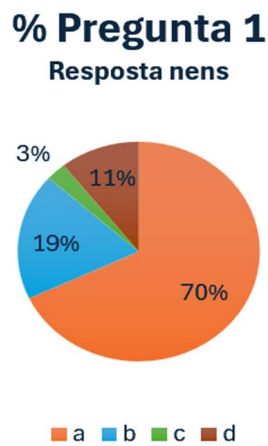
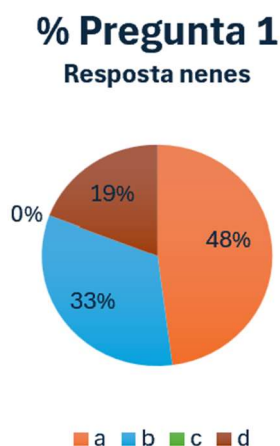
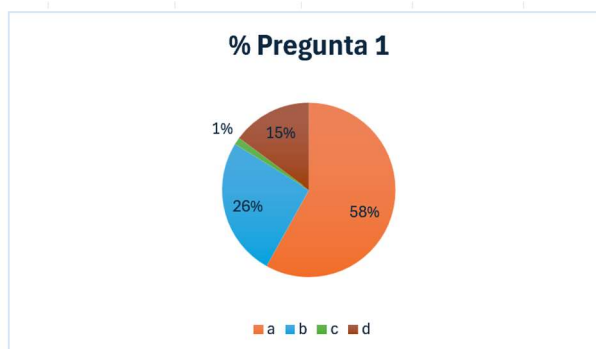
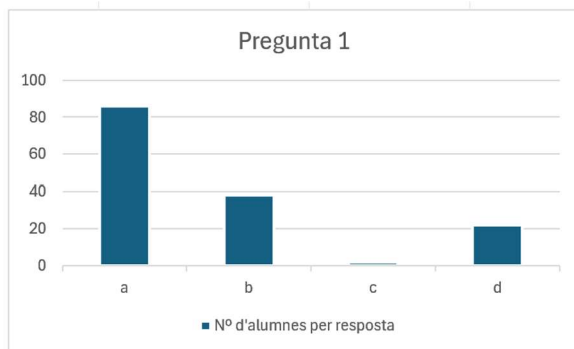
A continuació farem una descripció dels resultats obtinguts en els qüestionaris administrats abans de la nostra proposta educativa:

- Segons la **primera pregunta** del qüestionari, en general, podem afirmar que una mica més de la meitat dels infants de cicle mitjà mostren un nivell de satisfacció bastant positiu amb el pati escolar actual, amb una puntuació del 58%. La resta d'infants, un 26% manifesta una actitud d'indiferència respecte a l'hora del pati. Un 15% assenyalava que troba a faltar més activitats per fer i només un 1% expressa clarament que no li agrada.

En l'anàlisi desglossada per gènere, es destaca una satisfacció significativament més alta entre els nens, amb un 70% que expressa que els agrada el seu pati escolar. En canvi, només un 48% de les nenes comparteixen aquesta opinió favorable, mentre que la resta manifesta indiferència o indica la falta d'activitats a fer.

No obstant això, si observem els resultats obtinguts segons el gènere, podem dir que la majoria dels nens, un 70% i una part significativa de les nenes, un 48% afirmen que els agrada el pati actual de l'escola. Hi ha una diferència significativa de gènere en el grau de satisfacció del pati actual. **Això significa que els nens gaudeixen més del pati de l'escola que les nenes.**

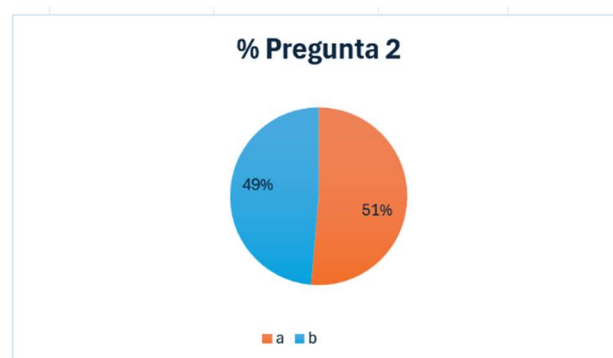
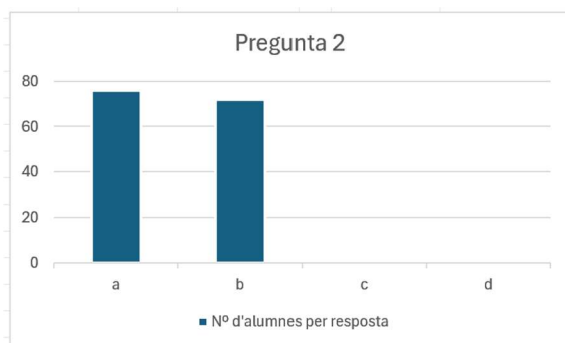
Respecte al grau d'indiferència sobre el pati de l'escola, un 33% de les nenes es mostra indiferent, mentre que només un 19% dels nens ho fa. Pel que fa a la insatisfacció, cap nena ha expressat una opinió negativa sobre el pati de l'escola, mentre que, en el cas dels nens, només un 3% opina que no li agrada. Quant a la sensació de trobar a faltar activitats alternatives durant l'hora d'esbarjo, un 19% de les nenes i un 11% dels nens opinen que hi ha una manca d'alternatives al pati. Aquestes dades revelen que més de la meitat de les nenes no gaudeixen del pati escolar, sigui per sentir-se indiferents o per trobar a faltar alternatives de joc. Un 30% dels nens experimenten sentiments similars. Això fa pensar que potser hi ha una necessitat de millorar l'experiència del pati escolar per fer-la més inclusiva i satisfactòria per a tots els alumnes.

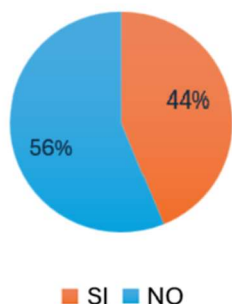
- a) M'agrada
- b) Ni m'agrada ni em desagrada
- c) No m'agrada
- d) Trobo a faltar coses

- Si analitzem la **segona pregunta** del qüestionari, que tracta sobre si els alumnes perceben que hi ha suficient varietat d'activitats per a tots els gustos durant l'hora del pati, observem que els resultats generals estan igualats. Aproximadament la meitat dels alumnes consideren que no hi ha manca d'activitats al pati, mentre que l'altra meitat pensa que sí.

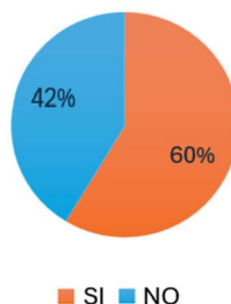
Si analitzem els resultats segons el gènere, veiem una petita diferència entre els nens i les nenes. Elles perceben una mica més la manca d'activitats al pati en comparació amb els nens. Un 56% de les nenes expressen aquesta preocupació, i un 42% dels nens també. Encara que la diferència no és molt gran, sembla que les nenes podrien estar més insatisfetes amb l'oferta d'activitats al pati. Això suggereix que s'hauria de considerar millorar el pati escolar.

% Pregunta 2
Resposta nenes

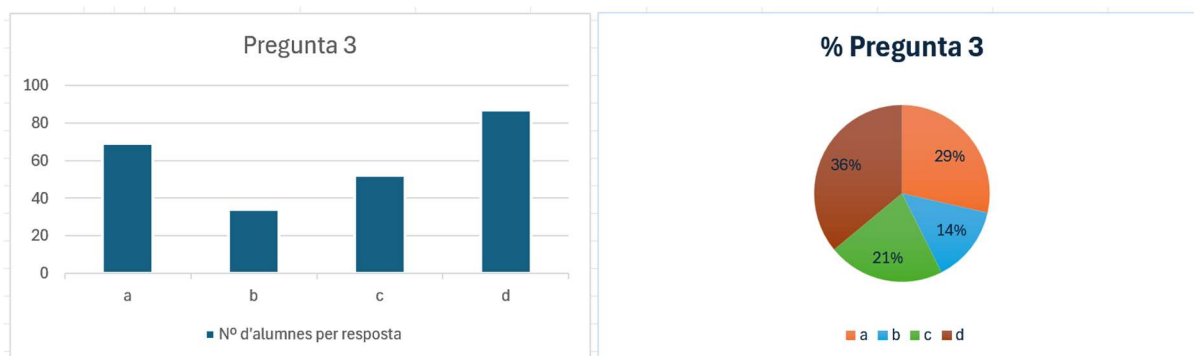
% Pregunta 2
Resposta nens

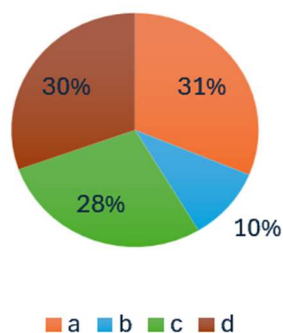
La **pregunta número tres** és una pregunta oberta que permet als alumnes expressar el que creuen que falta al seu pati. Els resultats són molt semblants. Generalment, la resposta obtinguda revela que un 36% dels alumnes de cicle mitjà desitgen que hi hagi altres esports, mentre que la segona opció més popular és la demanda de jocs i activitats diferents.

En analitzar els resultats segons el gènere, es constata que les nenes tenen una preferència major cap a la inclusió de jocs i activitats diferents, seguida per altres esports i finalment, activitats creatives. En canvi, els nens mostren, sobretot, un major interès en la pràctica de diferents esports seguit d'altres tipus de jocs.

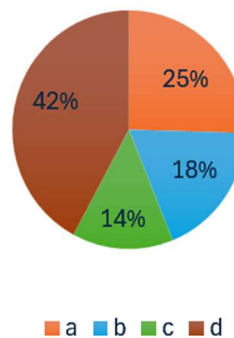
És interessant destacar que les nenes reclamen un augment en les activitats creatives per a l'hora del pati, mentre que els nens no mostren tant d'interès en aquest aspecte.

% Pregunta 3
 Respostes nenes

% Pregunta 3
 Respostes nens

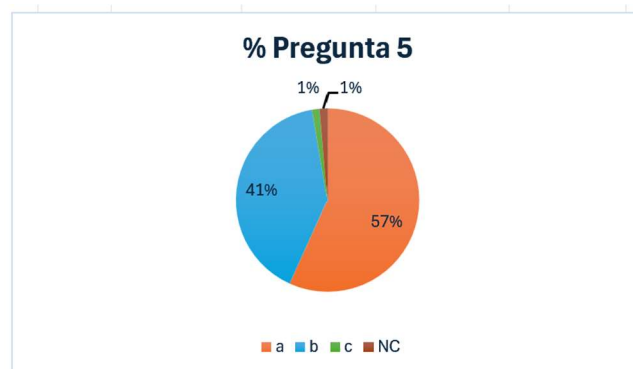
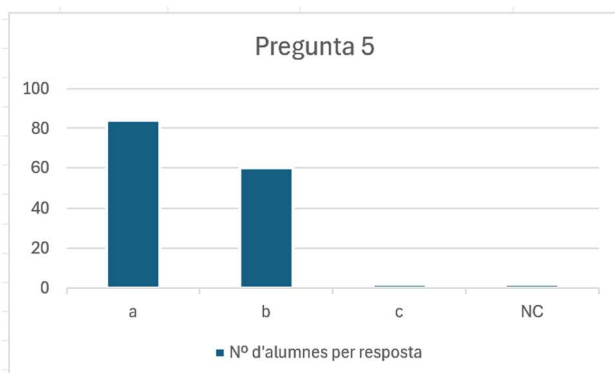
- a) Jocs diferents
- b) Millor organització de les activitats al pati
- c) Activitats creatives com pintar, manualitats, guixos...
- d) Altres esports

- A la **pregunta número 5** s'analitzen les relacions socials que s'estableixen a l'hora del pati. Els resultats suggereix que la majoria dels alumnes se senten generalment inclosos durant l'hora del pati, amb un 57% que afirma sentir-se sempre inclosos i un 41% que

diu sentir-se inclosos de vegades. A primera vista, aquest resultat sembla positiu, ja que indica que la majoria dels alumnes se senten part del grup i integrats en les activitats del pati.

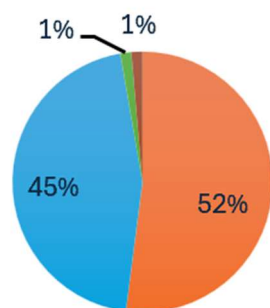
No obstant això, seria interessant analitzar més a fons les raons per les quals una part significativa d'alumnes només se senten inclosos de vegades.

A banda d'això, si analitzem els resultats per gènere, s'observen algunes diferències interessants. Mentre que un percentatge lleugerament més alt de nens, amb un 63%, sempre se senten inclosos, només un 52% de les nenes tenen aquesta percepció. D'altra banda, un 45% de les nenes i un 37% dels nens indiquen que se senten inclosos només algunes vegades. La proporció d'alumnes que declara que mai se senten inclosos i sempre juguen sols és similar en tots dos sexes, amb només un 1%.

% Pregunta 5

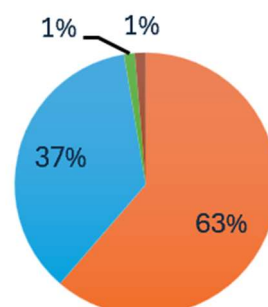
Respostes nenes

a b c NC

% Pregunta 5

Respostes nens

a b c NC

- a) Si, sempre
- b) Algunes vegades
- c) No mai, sempre jugo sol

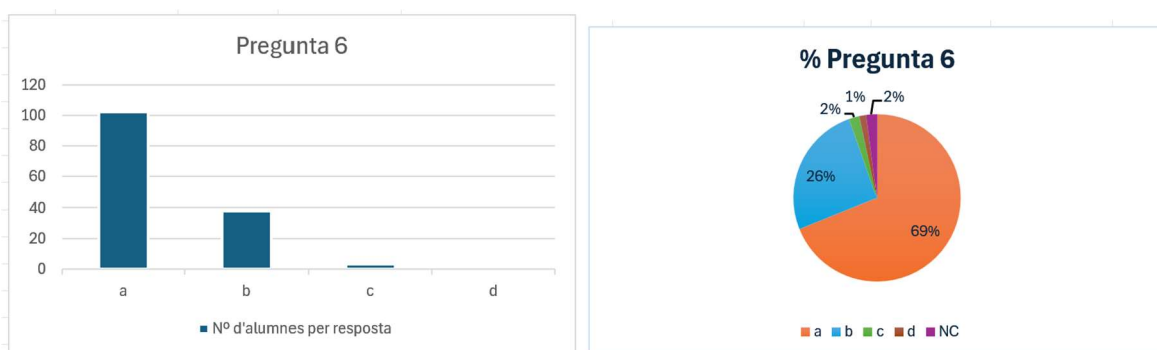
- Per completar la resposta anterior, si ens fixem en els resultats obtinguts a la **pregunta número sis**, que fa referència a com es perceben les relacions amb els amics durant l'hora del pati, els resultats obtinguts són:

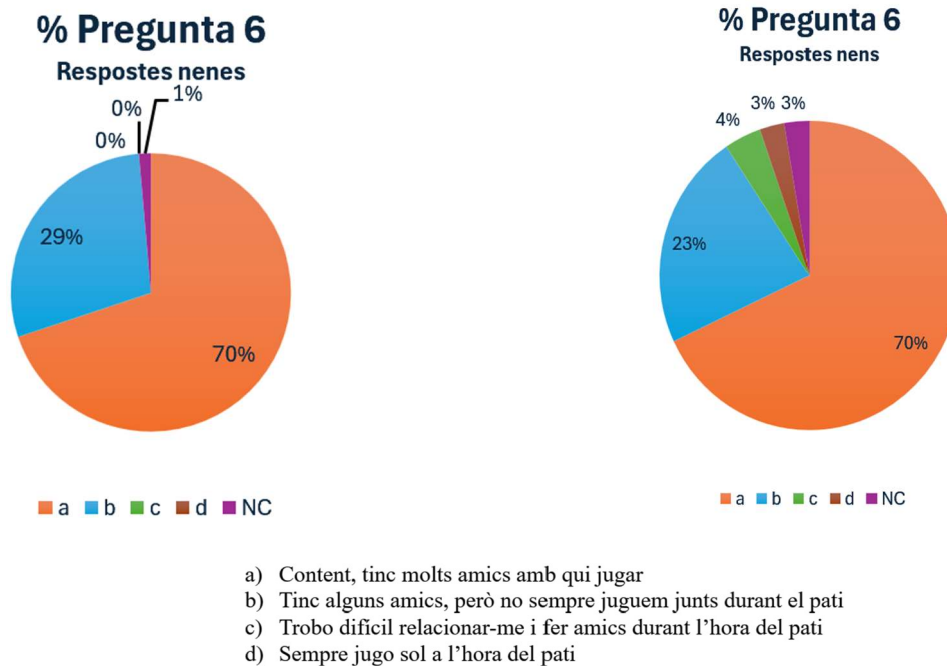
Tant els nens com les nenes mostren un alt percentatge de satisfacció amb les seves relacions d'amistat durant l'hora del pati, amb un 70% en tots dos grups. Afirment estar contents i tenir molts amics amb qui jugar. Això indica un bon clima social entre els alumnes, el que pot afavorir un entorn més acollidor.

No obstant això, també hi ha una proporció significativa d'alumnes, tant nens com nenes, que expressen que tenen alguns amics, però no sempre juguen junts durant el pati, amb un 23% dels nens i un 29% de les nenes. Aquests resultats suggereixen que alguns alumnes potser poden tenir dificultats per aconseguir participar activament dels jocs i les activitats.

És interessant observar que hi ha una diferència en les respostes relacionades amb la dificultat per relacionar-se i fer amics durant l'hora del pati. Mentre que cap de les nenes assenyala aquesta opció, un petit percentatge del 4% dels nens ho fa. Això podria indicar que hi ha alguns nens que experimenten més dificultats en establir relacions socials durant el pati.

Finalment, la proporció de nens que assenyalen que sempre juguen sols al pati és una dada preocupant. Tot i ser molt baixa, amb només un 3%, és important tenir en compte aquesta situació i buscar solucions.

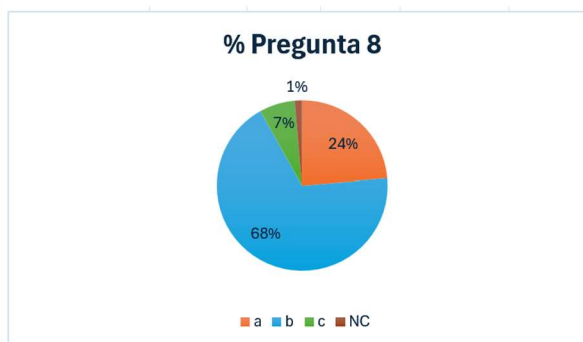
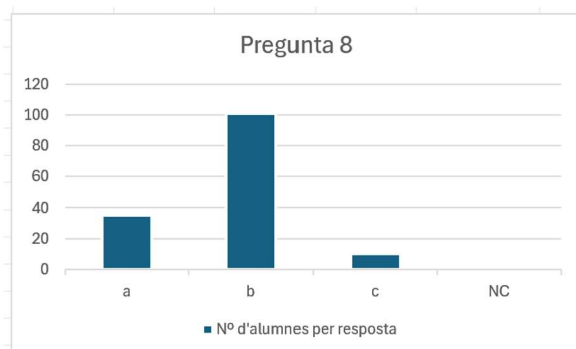

- Els resultats de la **pregunta vuit**, que fan referència a la percepció dels alumnes sobre la presència de conflictes durant l'hora del pati, aporten uns resultats interessants pel que fa a la dinàmica social de l'escola.

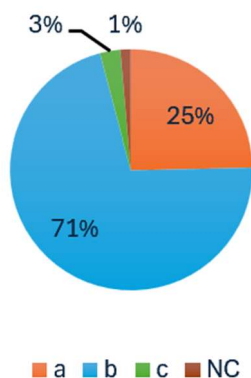
En primer lloc, si tenim en compte el conjunt del grup, podem afirmar que el 24% dels i les alumnes perceben que sempre hi ha molts conflictes, mentre que un 68% assenyalava que hi ha alguns conflictes de tant en tant. Només un 7% indica que no han observat cap conflicte durant aquest espai.

Si veiem els resultats segons el gènere, veiem que les nenes i els nens presenten respostes molt similars. Les nenes mostren una tendència lleugerament més elevada a percebre la presència de conflictes, amb un 25% que indica que sempre hi ha molts conflictes i un 71% que diu que hi ha alguns conflictes de tant en tant. Només un 3% de les nenes afirma no haver vist cap conflicte durant l'hora del pati. D'altra banda, pel que fa als nens, aquests també perceben la presència de conflictes, amb un 23% que assenyalava que sempre hi ha molts conflictes i un 67% que indica que hi ha alguns conflictes de tant en tant. No obstant això, un 11% dels nens declara no haver vist cap conflicte durant aquest temps.

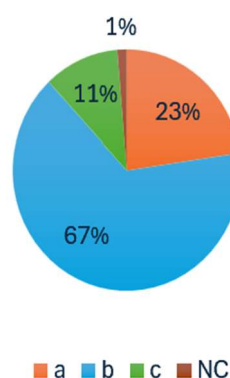
En resum, les respostes obtingudes són molt similars entre els nens i les nenes. Ambdós grups reconeixen que hi ha conflictes a l'hora del pati.

% Pregunta 8
 Respostes nenes

% Pregunta 8
 Respostes nens

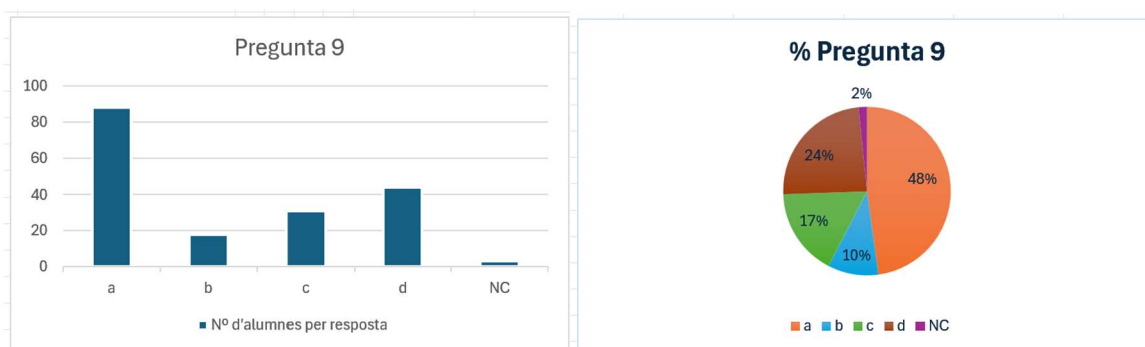
- a) Sí, sempre hi ha molts conflictes
- b) Sí, hi ha alguns conflictes de tant en tant
- c) No he observat cap conflicte durant l'hora del pati

- Els resultats de la **pregunta número 9** complementen la informació de la pregunta anterior. Aporten informació sobre els motius, percebuts pels alumnes, dels conflictes que hi ha durant l'hora del pati.

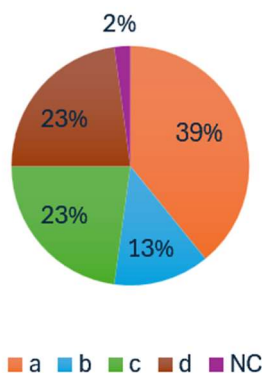
Generalment, el principal motiu de conflictes, amb un valor del 48% són les baralles sobre els jocs o les activitats. En segon lloc, un 17% indica, com a causa de conflictes les diferències personals entre companys/es. El 10% atribueix els conflictes a problemes d'espais o materials, mentre que un 24% assenyalava altres motius no especificats inicialment.

En analitzar les diferències entre sexes, s'observen diferències interessants. Les nenes perceben, com el factor més rellevant en els conflictes, les baralles sobre els jocs o les activitats amb un 39%, seguit per les diferències personals entre companys i altres motius no especificats, ambdós amb una puntuació del 23%. D'altra banda, els nens consideren, com la principal causa dels conflictes, les baralles sobre jocs o activitats amb un 57%, seguida de motius no especificats amb el 25%.

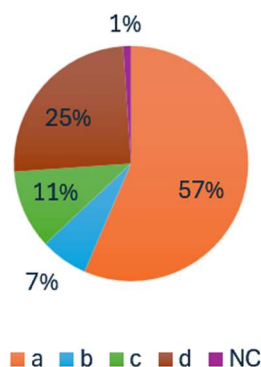
Basant-me en aquests resultats podem dir que, tot i que tant nens com nenes coincideixen que les baralles pels jocs i les activitats són els principals motius de conflicte, les nenes també puntuen alt en que molts dels conflictes també són per diferències personals entre companys/es. Això posa de manifest la importància de gestionar les dinàmiques interpersonals de les nenes i donar-los eines per solucionar els conflictes.

% Pregunta 9
Respostes nenes

% Pregunta 9
Respostes nens

- a) Baralles sobre els jocs o les activitats
- b) Problemes d'espais o materials
- c) Diferències personals entre companys
- d) Altres

En resum, els resultats del qüestionari proporcionen una visió detallada de diferents aspectes de l'experiència dels i les alumnes durant l'hora del pati a l'escola.

Inicialment, els resultats mostren que la majoria dels alumnes tenen un alt nivell de satisfacció amb el pati escolar amb un 58%. No obstant això, també hi ha una proporció significativa d'alumnes que manifesten indiferència, sensació que falten activitats durant aquest temps o inclús no els agrada el pati, amb un 42%.

En termes de relacions socials, la majoria dels alumnes se senten inclosos durant l'hora del pati amb un 57%, tot i que una proporció significativa també expressa sentir-se inclòs només de tant en tant (41%). Això destaca la importància de continuar treballant per crear un entorn escolar més inclusiu i acollidor per a tots els alumnes.

Les preferències d'activitats durant l'hora del pati varien entre els sexes, amb les nenes mostrant un interès més gran en jocs i activitats creatives, mentre que els nens prefereixen la pràctica de diferents esports. Això suggereix la importància de proporcionar una gamma diversa d'activitats per satisfer les preferències i interessos de tots els alumnes.

Els resultats sobre els conflictes durant l'hora del pati indiquen que un 68% dels alumnes perceben que els conflictes ocorren de tant en tant, mentre que un 24% considera que els conflictes són constants. Només un 7% afirma que no hi ha cap conflicte. Els motius dels conflictes varien, amb les baralles sobre els jocs o les activitats sent les més comunes, seguides per les diferències personals entre companys. Això posa de manifest la importància de promoure la resolució de conflictes i millorar la manera en què els alumnes interaccionen durant l'hora del pati, amb l'objectiu de crear un ambient escolar més tranquil i agradable per a tothom.

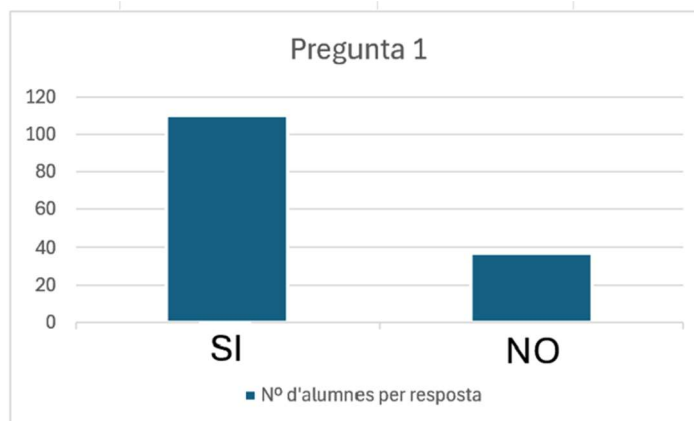
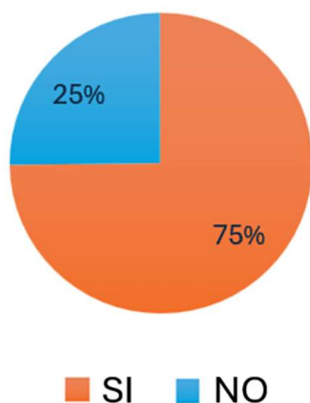
4.2 Resultats posteriors a la intervenció

A continuació, analitzarem l'experiència viscuda durant la nostra intervenció, centrada en la **introducció de materials per l'hora del pati per ampliar les opcions de joc**, especialment per als alumnes que no es diverteixen amb els jocs de pilota, l'única opció disponible fins ara. Avaluarem el grau de satisfacció dels alumnes amb aquest nou format de pati, explorant si prefereixen aquesta diversitat d'opcions de joc, si han trobat a faltar algun joc específic, i si això ha millorat les seves relacions amb els companys i ha reduït els conflictes.

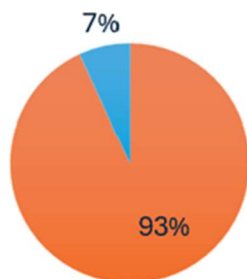
- Si ens fixem en els resultats de la **primera pregunta**, que fa referència a la quantitat d'infants que han jugat als jocs nous del pati, podem observar que el 75% del total indica que sí que ha jugat als jocs nous, mentre que el 25% afirma que no hi ha jugat.

Si ara analitzem els resultats i filtrem les respostes per gènere, els resultats obtinguts ens donen una informació molt rellevant. El 93% de les nenes han respost que si han jugat als nous jocs, mentre que un 7% indiquen que no. En canvi, pel que fa als nens, hi ha una clara diferència, un 57% indica que si ha jugat als nous jocs mentre que un 43% indica que no. Es destaca una clara diferència entre nens i nenes. **La majoria de les nenes han jugat als nous jocs introduïts al pati, mentre que poc més de la meitat dels nens han participat en aquests jocs.** Gairebé la meitat dels nens indiquen que no han jugat amb els nous jocs.

% Pregunta 1

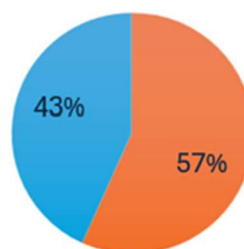

% Pregunta 1 Resposta nenes

■ SI ■ NO

% Pregunta 1 Resposta nens

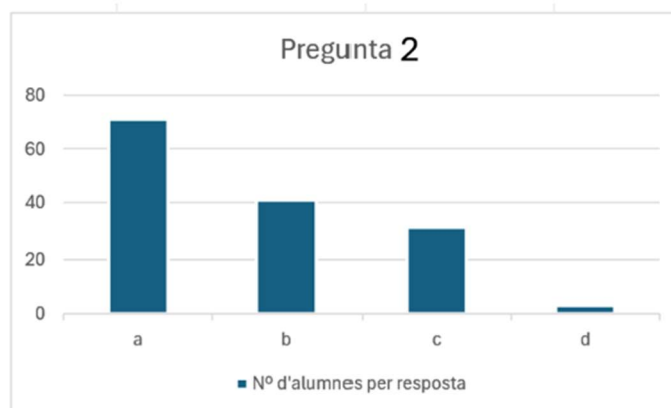
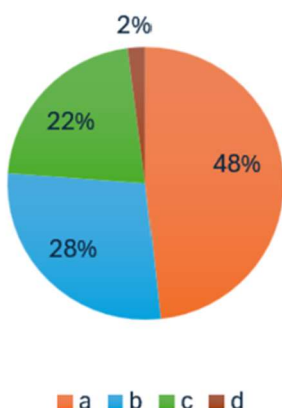
■ SI ■ NO

- Pel que fa a la **pregunta número 2**, que tracta sobre l'opinió dels infants respecte a la introducció dels nous jocs al pati, els resultats indiquen que un 48% els encanten els nous jocs, un 28% diuen que els han agradat una mica, un 22% expressa que no han jugat amb els nous jocs i un 2% diu que no els han agradat.

Les opinions segons els nens i les nenes són força diferents. Mentre que un 60% de les nenes indica que els encanten els nous jocs, només un 36% dels nens comparteix aquesta opinió. Un 33% de les nenes diu que els han agradat una mica, mentre que un 23% dels nens opina el mateix. Només un 4% de les nenes diu que no han jugat als nous jocs, en comparació amb un 39% dels nens. Finalment, un 3% de les nenes diu que no els agraden els nous jocs, mentre que només un 1% dels nens comparteix aquesta opinió.

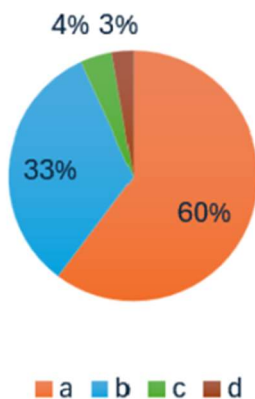
A partir d'aquestes dades, podem extreure algunes conclusions. **En general, els nous jocs incorporats al pati han estat ben rebuts pels infants de cicle mitjà, especialment per les nenes.** Tanmateix, un 39% dels nens indica que no ha jugat a aquests jocs. A més, un petit percentatge d'infants no ha trobat atractius aquests jocs, majoritàriament nenes, cosa que pot indicar un grau d'exigència més alt per part d'elles. En resum, tot i que hi ha hagut un nivell de desinterès minoritari, aquest ha estat present.

% Pregunta 2

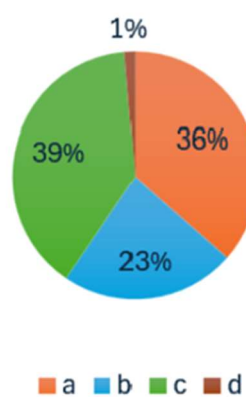

- a) M'encanten
- b) M'han agradat una mica
- c) No he jugat amb els nous jocs
- d) No m'han agradat

% Pregunta 2 Resposta nenes

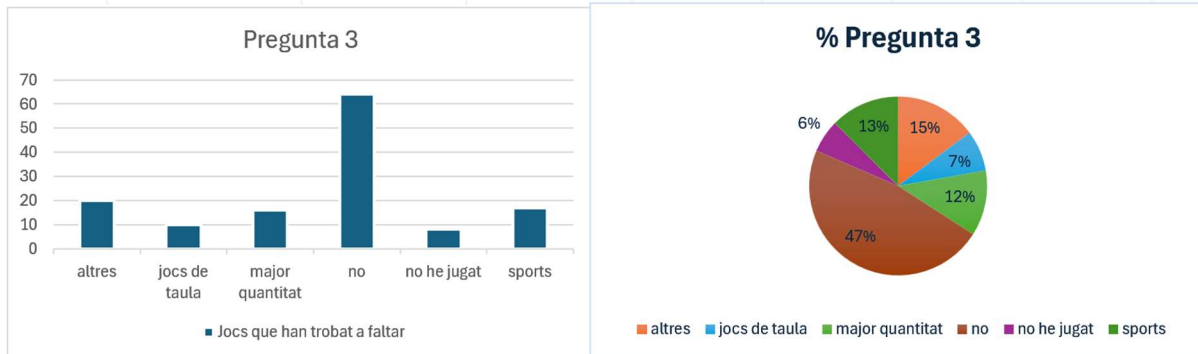
% Pregunta 2 Resposta nens

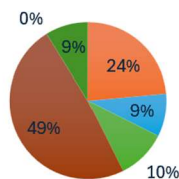
- L'anàlisi de la **pregunta 3** fa referència a si els infants han trobat a faltar algun joc més al pati dels que hem incorporat. Les respostes obtingudes han estat molt diverses. La majoria han respost que no, que en general els jocs que hem portat ja eren suficients i que no en volien d'altres. No obstant això, moltes respostes han indicat que volien una major quantitat d'aquests jocs, ja que hi havia poca quantitat i havien d'esperar per jugar-hi tots. Una altra resposta freqüent ha estat que els infants trobaven a faltar zones diferents per jugar i tenir taules per poder pintar i jugar a jocs de taula. Altres respostes freqüents feien referència a altres materials per practicar esports com raquetes i pilotes

per jugar a ping-pong, tenis, voleibol... D'altres demanaven més jocs de taula i altres jocs diversos (resposta altres).

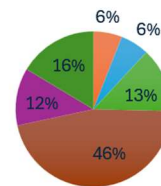
Aquestes són la majoria de les respostes obtingudes a la pregunta oberta sobre els jocs que han trobat a faltar. Aquesta pregunta és molt interessant si es vol portar a terme, en un futur, aquest tipus de pati, ja que permet conèixer quins són els interessos dels infants i els jocs que voldrien tenir durant el seu pati escolar, a banda dels que ja hem portat.

**% Pregunta 3
 Resposta nenes**

**% Pregunta 3
 Resposta nens**

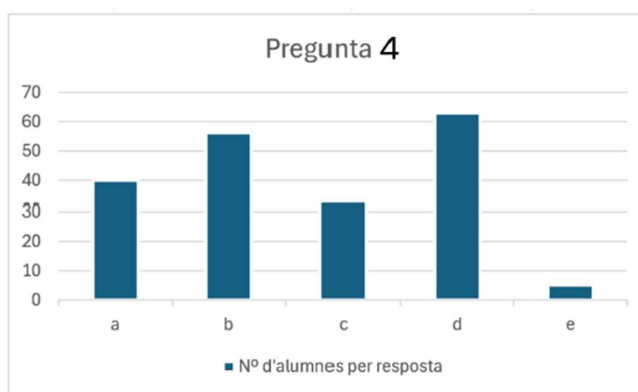
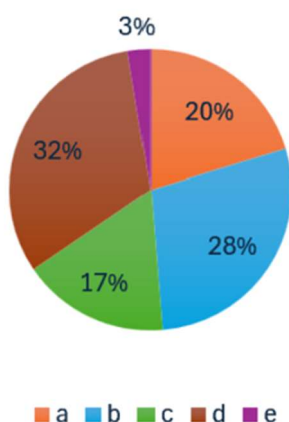
altres jocs de taula major quantitat no no he jugat sports

- La **pregunta número 4** indaga sobre quins tipus de jocs han estat els més populars entre tots els incorporats al pati. Les respostes són molt semblants. Els jocs que més han agradat, amb un 32%, han estat els jocs diversos (Twister, bàdminton, frisbees...). La segona opció més votada han estat els jocs creatius (dibuixar a terra amb guixos, pintar mandales, dibuixos...) amb un 28%. A continuació, amb un 20%, es troben els jocs tradicionals com les cordes i les gomes. Finalment, els jocs de taula o les cartes han estat votats per un 17%.

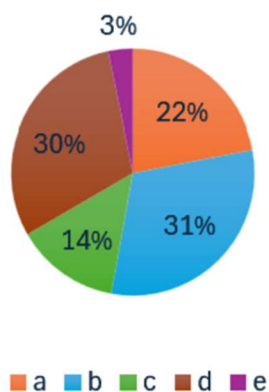
La diferència dels resultats entre els nens i les nenes ha estat molt similar. Tant els nens com les nenes coincideixen que els jocs que més han agradat han estat els jocs creatius (dibuixar i pintar a terra, mandales, dibuixos...) i els jocs diversos (Twister, bàdminton,

frisbees...)). Les nenes han mostrat una lleugera preferència pels jocs creatius amb un 31% respecte als jocs diversos amb un 30%. Els nens, d'altra banda, han mostrat una lleugera preferència pels jocs diversos amb un 35% i els jocs creatius amb un 24%. Després, entre les nenes, els jocs tradicionals han obtingut un 22% de preferència i, finalment, els jocs de taula i cartes un 14%. Pel que fa als nens, els jocs de cartes i taula han obtingut un 22% de preferència i, finalment, els jocs tradicionals un 18%.

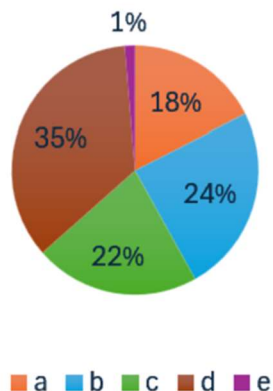
% Pregunta 4

% Pregunta 4 Resposta nenes

% Pregunta 4 Resposta nens

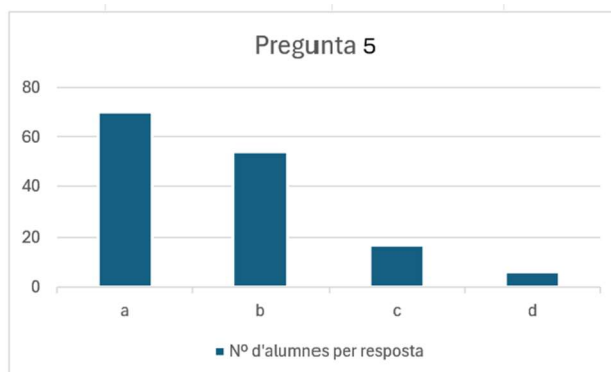
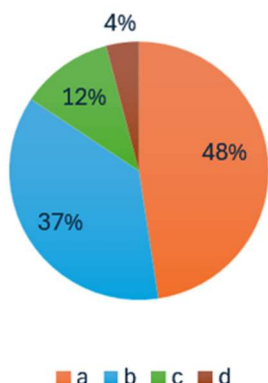
- a) Jocs tradicionals
- b) Jocs creatius com dibuixar a terra amb guixos, pintar, mandales...
- c) Jocs de taula o cartes
- d) Jocs diversos (twister, badmington, ferbees...)
- e) Altres

- Si analitzem la **pregunta 5** que tracta sobre l'opinió dels infants sobre si els agradaria que els nous jocs es quedessin sempre al pati, els resultats obtinguts són molt favorables. En general, els infants de cicle mitjà mostren una actitud positiva en vers aquesta idea. Concretament, un 48% dels infants enquestats indica que els encantaria que els nous jocs estiguessin sempre disponibles al pati. D'altra banda, un 37% indiquen que estaria bé. Tot i això, un 12% dels enquestats es mostren indecisos, afirmant que no tenen una opinió clara sobre el tema. Només un 4% dels enquestats expressen una oposició negativa i directa indicant que no els agradaria que els nous jocs fossin sempre presents al pati.

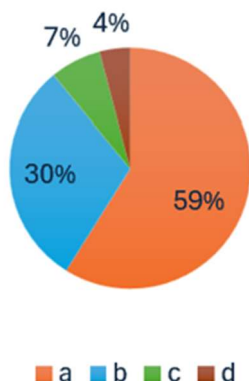
Si analitzem les opinions dels nens i les nenes per separat, veiem que un 59% de les nenes estan entusiasmades amb la idea de tenir sempre els jocs disponibles al pati de l'escola, mentre que només un 36% dels nens comparteixen aquesta opinió. Un 30% de les nenes consideren que estaria bé que els jocs estiguessin sempre al pati, en comparació amb un 43% dels nens que pensen el mateix. Només un 7% de les nenes i un 16% dels nens no tenen una opinió clara sobre aquesta qüestió. Pel que fa a aquells que no els agradaria que els jocs estiguessin al pati, tant nens com nenes han obtingut un 4% de respostes en aquest sentit.

A partir d'aquestes dades, es pot concloure que **les nenes mostren una actitud més favorable que els nens envers la idea de tenir sempre els jocs disponibles al pati de l'escola**. La majoria dels infants, especialment les nenes, estan a favor d'aquesta proposta. Tot i això, els nens semblen mostrar una certa indecisió, ja que una proporció significativa no té una opinió clara sobre la qüestió. No obstant això, tant entre nens com nenes, el percentatge de rebuig a la permanència dels jocs al pati és minoritari.

% Pregunta 5

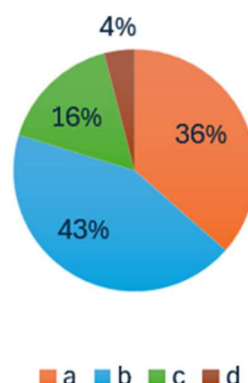

% Pregunta 5 Resposta nenes

- a) M'encantaria
- b) Estaria bé
- c) No ho sé
- d) No m'agradaria

% Pregunta 5 Resposta nens

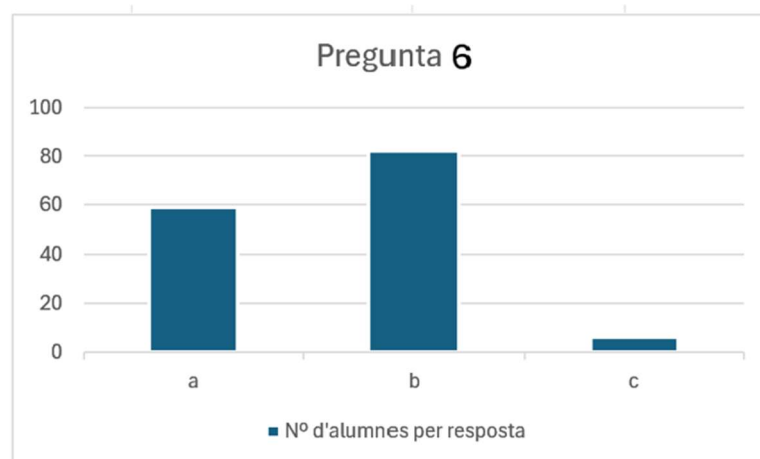
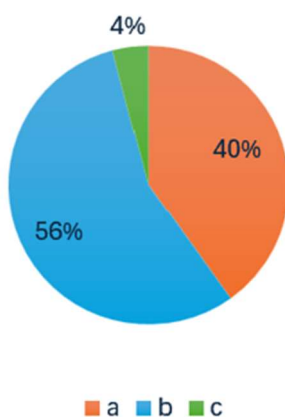
- La **pregunta número 6** aborda la idea de si han notat un canvi en el nombre de companys/es amb qui juguen des de la incorporació dels nous jocs al pati. Els resultats revelen que el 56% dels enquestats assenyalen que continuen jugant amb els mateixos amics o amigues que abans. No obstant això, un 40% confirma que han jugat amb més amics o amigues des de l'arribada dels nous jocs. Només un 4% expressa que han jugat amb menys amics o amigues en aquest període.

Les respostes entre els nens i les nenes mostren diferències significatives. El 51% de les nenes assenyalen que han jugat amb més amics o amigues des que s'han introduït els nous jocs al pati, mentre que un 30% dels nens coincideix amb aquesta opinió. Pel

que fa a continuar jugant amb els mateixos companys, un 45% de les nenes afirma que ho han fet, mentre que entre els nens aquest percentatge és més alt, amb un 66%. Tanmateix, tant un 4% de nens com de nenes creuen que han jugat amb menys amics o amigues després de la introducció dels nous jocs.

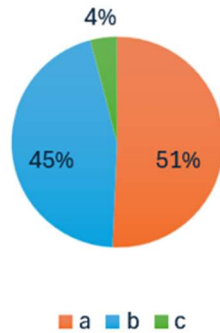
A partir d'aquestes dades, es pot concloure que hi ha una diferència notable entre les percepcions dels nens i les nenes quant al nombre d'amics amb qui juguen des de la introducció dels nous jocs al pati de l'escola. **Les nenes tendeixen a sentir que han ampliat el seu cercle d'amistats, amb un percentatge significativament més alt que expressa haver jugat amb més amics o amigues.** D'altra banda, els nens semblen mantenir més les seves amistats preexistents, amb una majoria considerable afirmant que continuen jugant amb els mateixos companys. **No obstant això, el percentatge d'haver jugat amb més amics i amigues durant l'hora del pati és força elevat en ambdós sexes, cosa que indica que els nous jocs han contribuït a millorar les relacions socials entre els infants.** Tot i això, una petita proporció de nens i nenes considera que han jugat amb menys amics o amigues des de la introducció dels nous jocs. Això s'hauria de tenir en compte per entendre millor els efectes socials que han tingut els nous jocs al pati, entre alguns infants, per proposar altres opcions per fomentar una interacció més inclusiva entre tots.

% Pregunta 6

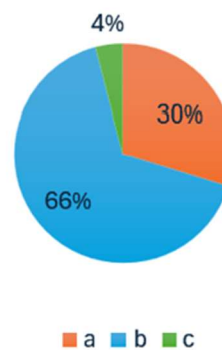

- a) Sí, he jugat amb més amics o amigues
- b) He jugat amb els mateixos que abans
- c) He jugat amb menys amics o amigues

**% Pregunta 6
 Resposta nenes**

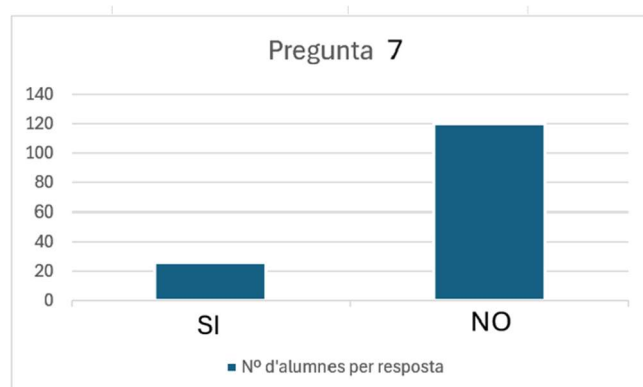
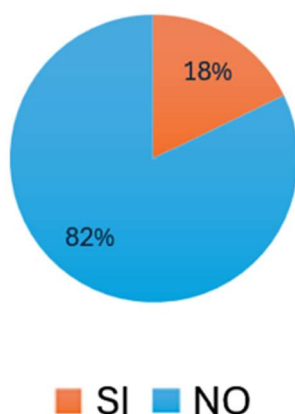
**% Pregunta 6
 Resposta nens**

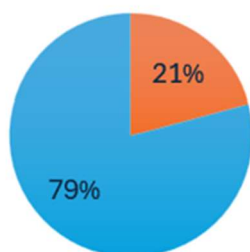
- **La pregunta 7** indica si s'han fet nous amics des de la introducció dels nous jocs al pati. Els resultats mostren que un 82% dels infants assenyalen que no han fet noves amistats, mentre que un 18% indica que sí.

Les respostes tant en nens com en nenes són molt similars, no mostren diferències significatives. Un 79% de les nenes indica que no han fet noves amistats, mentre que els nens expressen el mateix amb un 85%. D'altra banda, un 21% de les nenes diu que sí que han fet noves amistats, en comparació amb el 15% dels nens que opina el mateix.

% Pregunta 7

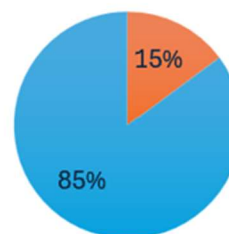

% Pregunta 7 Resposta nenes

■ SI ■ NO

% Pregunta 7 Resposta nens

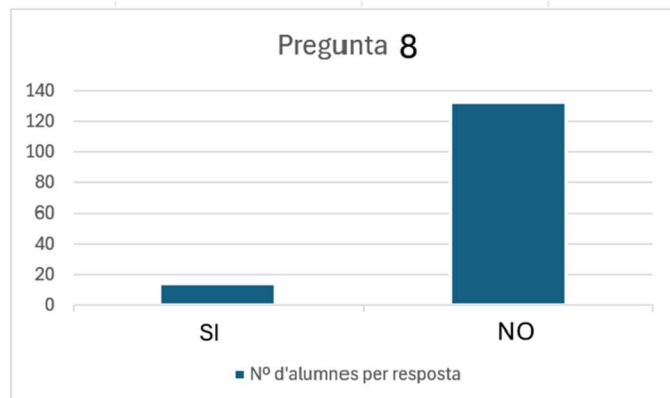
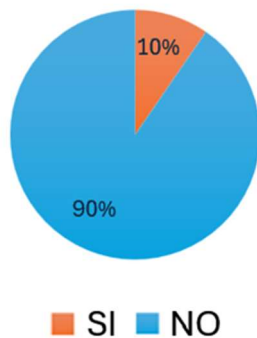
■ SI ■ NO

- La **pregunta número 8** parla sobre els conflictes i baralles a l'hora del pati, preguntant si han tingut alguna baralla a causa dels nous jocs. Els resultats obtinguts són que un 90% dels infants responen que no han tingut baralles amb els nous jocs i un 10% indica que sí.

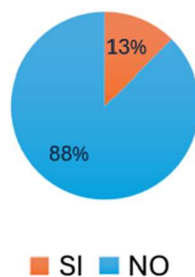
La diferència entre les respostes entre nens i nenes indica que un 88% de les nenes perceben que no han tingut conflictes o baralles amb els nous jocs mentre que un 93% dels nens indica el mateix. Un 13% de les nenes pensen que si ha tingut baralles amb els nous jocs, mentre que els nens, amb un 7% opina el mateix.

A partir d'aquestes dades, sembla que la gran majoria tant de nens com de nenes no han experimentat conflictes o baralles relacionades amb els nous jocs al pati. Tot i que hi ha una petita diferència entre els percentatges de nens i nenes que indiquen haver tingut baralles, és notable que aquesta proporció és relativament baixa en ambdós grups de gènere. Això suggereix que, en general, la introducció dels nous jocs no ha generat un increment significatiu en els conflictes entre els infants.

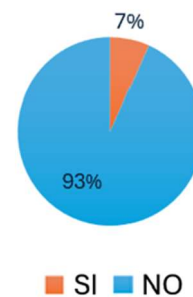
% Pregunta 8

% Pregunta 8 Resposta nenes

% Pregunta 8 Resposta nens

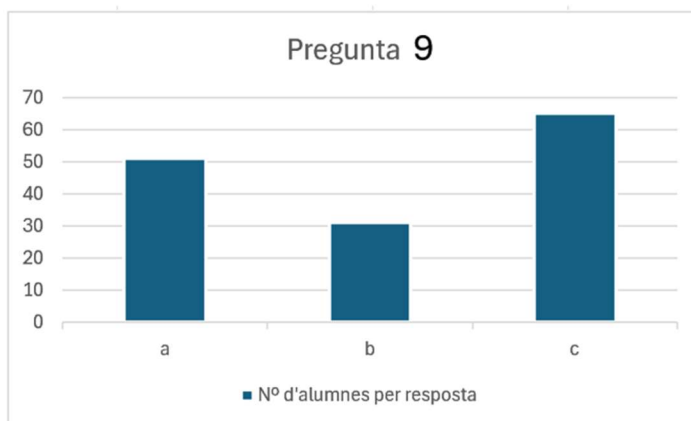
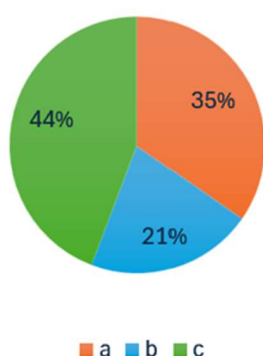

- Finalment, en referència als resultats de la **pregunta 9** sobre si creuen que hi ha menys baralles des de la introducció dels nous jocs al pati, s'observa que un 44% opina que no ho sap, un 35% creu que hi ha menys baralles, i un 21% creu que hi ha la mateixa quantitat.

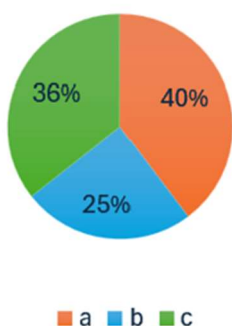
Segons les opinions dels nens i les nenes, les diferències de gènere demostren que, una proporció significativa, tant de les nenes (40%) com dels nens (30%), creuen que hi ha menys baralles des de la incorporació dels nous jocs. El 25% de les nenes i el 18% dels nens opinen que hi ha la mateixa quantitat de baralles des de l'arribada dels nous jocs al pati. D'altra banda, un nombre considerable de participants, un 36% de les nenes i un 53% dels nens, manifesten que no saben si hi ha menys baralles o no tenen una opinió clara sobre aquesta qüestió.

Els resultats revelen que una proporció significativa tant de nenes com de nens perceben una reducció de baralles des de la introducció dels nous jocs al pati. Les nenes semblen percebre aquest canvi encara més que els nens. No obstant això, hi ha una incertesa considerable entre els infants, especialment entre els nens, amb un nombre elevat que no té una opinió clara sobre la qüestió.

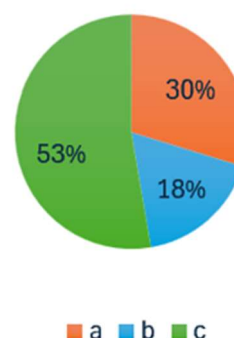
% Pregunta 9

% Pregunta 9 Resposta nenes

% Pregunta 9 Resposta nens

- a) Sí, hi ha menys
- b) Hi ha les mateixes
- c) No ho sé

En resum, podem concloure que, els resultats del qüestionari postintervenció proporcionen una visió detallada sobre la percepció dels infants respecte als nous jocs introduïts al pati escolar. Hem analitzat la participació en els jocs, les preferències, les opinions i la interacció social relacionada amb aquests nous elements.

En primer lloc, es destaca que la majoria dels infants (75%) han participat en els nous jocs, tot i que hi ha una discrepància entre gèneres, amb una participació més alta entre les nenes (93%) que entre els nens (57%). Les preferències de jocs varien lleugerament entre nens i nenes, però els jocs creatius i els jocs diversos són els més populars en general.

Quant a les opinions, es revela una divisió clara. Les nenes mostren una actitud més positiva envers els nous jocs, amb un 60% d'elles expressant que els encanten, i un 33% que els han agradat una mica, en comparació amb només un 36% dels nens que els encanten i un 23% que els agraden una mica. A més, una proporció considerable de nens (39%) indica que no han jugat o no els agraden els nous jocs.

Pel que fa a la interacció social, s'observa una diferència marcada entre gèneres. El 51% de les nenes assenyalen que han jugat amb més amics o amigues durant l'estada dels nous jocs al pati, mentre que només un 30% dels nens comparteix aquesta opinió. En contrast, la majoria dels nens (66%) indiquen que han mantingut els mateixos amics que abans, mentre que aquest percentatge entre les nenes és lleugerament inferior, amb un 45%. En termes de percepció de noves amistats.

En relació amb els conflictes i les baralles, la gran majoria d'infants no han experimentat problemes relacionats amb els nous jocs al pati.

Finalment, quant a la percepció de la reducció de baralles des de la introducció dels nous jocs, hi ha una tendència generalitzada entre els infants, tant nens com nenes, a creure que hi ha hagut una disminució en els conflictes. No obstant això, una proporció significativa, sobretot entre els nens, expressa incertesa sobre aquesta qüestió.

Aquestes dades seran contrastades amb les opinions dels tutors mitjançant una entrevista que es farà a cada tutor per entendre millor i veure la opinió des del punt de vista d'un adult. A continuació, analitzarem aquestes opinions per proporcionar una perspectiva més profunda sobre l'impacte dels nous jocs al pati.

4.3 Resultats de les entrevistes als tutors

Els resultats de les entrevistes als tutors (vegeu annex 6) m'han proporcionat una perspectiva complementària als qüestionaris dels infants. Tot i ser una eina qualitativa i, per tant, més difícil d'extreure conclusions objectives, les entrevistes han aportat una millor comprensió dels resultats dels infants. He observat que en alguns casos, els nens i les nenes, han respost de manera contradictòria als qüestionaris, possiblement perquè encara són una mica petits per entendre com funciona un qüestionari o també perquè no estan acostumats a llegir i fer una lectura comprensiva. És a dir, en aquests casos es veu que els infants d'avui en dia, tenen dificultats a comprendre allò que llegeixen. Per aquest motiu, ha estat molt positiu dur a terme les entrevistes als tutors per acabar de comprendre els resultats dels qüestionaris i tenir una informació més completa i des d'un altre punt de vista.

Les idees més importants extretes de les entrevistes als tutors han estat, sobretot, la disminució de la conflictivitat a l'hora del pati. Molts d'ells coincideixen que en tenir alternatives de jocs, els infants no s'han avorrit tant i no han buscat molestar-se per entretenir-se. A més, s'ha observat un canvi en el comportament dels nens i les nenes que abans no participaven activament durant l'hora del pati, ara han estat jugant i participant en activitats.

El fet de ser un pati enfocat, sobretot, a la pràctica del futbol, ampliar les opcions per als infants que no gaudeixen d'aquest esport ha millorat la seva experiència i entreteniment durant l'hora d'esbarjo.

També perceben aquesta iniciativa com una oportunitat per fomentar la responsabilitat i tenir cura de les seves coses. Els nens i les nenes han après a recollir els jocs abans de pujar a classe, han estat responsables de pujar i baixar les caixes quan tocava i això sense haver establert encara, uns encarregats per a fer-ho, cosa que volen proposar per al curs vinent.

Un altre aspecte molt important i que confirma un dels nostres objectius és que els tutors han notat més interaccions entre els nens i les nenes. Han jugat més junts i han establert relacions que abans no tenien, com jugar amb altres companys/es que abans no hi jugaven. La introducció d'alguns jocs cooperatius ha ajudat a cohesionar el grup, i evitar rivalitat entre els diferents grups. Aquesta millora ha estat possible gràcies a la introducció d'alternatives de joc durant l'hora del pati. Un altre aspecte positiu ha estat obrir la ment de molts nens que només juguen a futbol i que potser pensen que només existeix aquest joc. S'ha demostrat que també es pot gaudir amb altres jocs.

En resum, podem dir que, després de fer les entrevistes als tutors de cicle mitjà sobre la implementació de nous jocs al pati escolar, es destaca una resposta globalment positiva. Malgrat que molts nens i nenes han continuat jugant a futbol, en general, els tutors han observat una participació activa en els nous jocs, especialment per part de les nenes i aquells nens que no mostren interès pel futbol. Això ha portat a una millora en les relacions socials i en una reducció dels conflictes. També han notat una major cohesió entre el grup classe i una millor organització durant l'hora del joc. En general, podem concloure que la introducció dels nous jocs al pati ha tingut un impacte positiu en la satisfacció dels infants durant l'hora del pati, en les relacions socials i en el clima escolar.

5. CONCLUSIONS

Després de finalitzar aquest estudi i fer un repàs de tot allò que he fet durant aquest període, m'agradaria fer un petit resum sobre les dificultats que he anat trobant i que a poc a poc he anat superant fins a arribar aquí. Primer de tot, una de les principals dificultats en les quals m'he trobat ha estat gestionar el temps que disposava per dur a terme el projecte. Aquest any he fet els dos pràcticums i això ha representat un repte afegit a l'hora de trobar el temps per poder fer el treball. Sobretot tenint en compte que soc mare i tinc unes responsabilitats que s'han sumat a les hores dedicades a l'escola. També m'ha costat fer un recull i seleccionar els materials que volia portar a l'escola i que fossin motivadors i a la vegada diversos per poder incloure la majoria d'interessos dels infants, és a dir una varietat de jocs per satisfer els gustos de tots. Un altre obstacle ha estat veure les contradiccions que han aparegut en algunes respostes que han donat els infants en els qüestionaris, encara que amb l'ajuda de les entrevistes als tutors, ho he pogut solucionar i complementar arribant a una millor comprensió dels fets i de les opinions dels infants. Malgrat aquestes dificultats, he gaudit molt fent aquest treball, ja que el tema que he triat és un tema que m'agrada i em motiva. A més, em toca de prop, perquè el meu fill és un nen que no mostra interès pel futbol, fet que em preocupava i em va impulsar a investigar com millorar l'experiència a l'hora del pati d'aquests infants i evitar problemes en un futur. Les entrevistes amb els mestres m'han ajudat a entendre que aquest projecte els ha agradat i han reconegut els beneficis que ha suposat per al seu dia a dia. Tenen la intenció de continuar endavant amb el projecte el pròxim curs, remodelant el pati de l'escola per fer-lo més inclusiu, incorporant una varietat de jocs i materials diversos. Volen establir unes normes per a reduir els dies dedicats al futbol permetent als infants explorar altres jocs i establir vincles amb els companys/es que no estan interessats en aquest esport. Han observat una notable millora en la disminució dels conflictes i un increment de les interaccions positives que s'han establert entre els companys/es de classe.

D'altra banda, un altre aspecte positiu que valoro ha estat el feedback rebut per part dels infants de l'escola. Molts d'ells, quan vaig anar a visitar-los a l'escola per observar com jugaven amb els materials i jocs, molts em van expressar el seu agraïment pels jocs que els havia portat i em donaven les gràcies. Inclús en alguns dels qüestionaris també em van afegir algun comentari d'agraïment. Tot això em satisfà molt, ja que indica que l'estudi ha tingut un impacte positiu.

A continuació, analitzarem els resultats obtinguts en aquest estudi:

- En relació amb el **primer objectiu**, m'he proposat a analitzar l'ús actual d'un pati escolar del Tarragonès i he identificat algunes limitacions i àrees de millora en termes de varietat de jocs i activitats disponibles. Durant la investigació, he comprovat que el pati escolar estudiat presenta una manca de diversitat de jocs, ja que només compta amb pistes de futbol i bàsquet, destinades exclusivament a la pràctica d'aquests esports. Tot i fer servir pilotes toves per a no fer mal a la resta d'infants que es troben al pati, el pati no disposa de cap altre material per a l'esbarjo dels infants. Per aquest motiu, podem concloure que el pati escolar, en el que es fa l'estudi, no està preparat per a satisfer les necessitats de tots els infants. Això també queda demostrat en els resultats obtinguts, on els infants perceben que el pati escolar en general els agrada, però un percentatge considerable indica indiferència, que no li agrada o troba a faltar coses.
- En relació amb el **segon objectiu** d'estudi, que es vincula a la investigació de la diversitat d'interessos i preferències recreatives dels alumnes per identificar activitats més inclusives que es puguin incorporar als patis escolars, cal destacar que els resultats del qüestionari inicial, passat als infants, revelen clares expectatives respecte a l'ús del pati escolar. Els resultats obtinguts demostren que els infants desitgen una major diversitat d'esports per practicar durant el pati, així com una varietat de jocs i activitats. Les nenes, en particular, manifesten un interès destacat per jocs diversos, esports addicionals i activitats creatives. Per altra banda, els nens mostren un major interès en la incorporació de més esports durant l'hora del pati, així com en altres jocs variats. És evident que els alumnes busquen una major varietat d'opcions recreatives, tot i que, en general, estiguin satisfets amb el pati escolar actual. Aquesta demanda de més activitats indica que el nivell de satisfacció no és del tot òptim i suggereix la necessitat d'introduir canvis per millorar l'experiència dels i les alumnes durant l'hora del pati.
- El **tercer objectiu** plantejat, que ha consistit a recopilar i implementar diversos jocs per proporcionar altres opcions d'activitats durant l'hora del pati, ha implicat la introducció de diversos jocs i materials a l'escola perquè els infants hagin pogut fer-ne ús. Amb l'objectiu de garantir la màxima diversitat possible, he seleccionat una varietat de jocs de diferents àrees d'interès. Entre aquests jocs s'han inclòs activitats creatives com mandales, quaderns de pintura, guixos per dibuixar a terra, diversos jocs de taula, altres esports com el bàdminton, jocs com el Twister i el frisbee, entre altres opcions. Els

resultats del qüestionari posterior a la intervenció, reflecteixen que, en la majoria dels casos, els infants s'han mostrat satisfets amb aquests jocs seleccionats, assenyalant que no han trobat a faltar cap opció i que han estat contents amb la varietat proporcionada.

- El **quart objectiu** que tracta sobre l'avaluació de l'efectivitat de la introducció d'aquests jocs, tenint en compte els canvis en les dinàmiques socials, la inclusió i la disminució de conflictes, els resultats reveles conclusions interessants. En general, els nous jocs han estat ben rebuts, especialment per les nenes del cicle mitjà de l'escola, demostrant una acollida positiva en aquest sector de la població escolar. Quant a les percepcions dels nens i les nenes respecte al nombre d'amics amb qui han jugat des de la introducció dels nous jocs, les nenes tendeixen a creure que han ampliat el seu cercle d'amistats durant aquest període, mentre que els nens semblen mantenir les seves relacions preexistents en gran manera. Tot i això, els resultats generals demostren un augment en les relacions d'amistat entre els companys/es, és a dir, s'han establert més relacions entre ells. Per tant, la introducció de nous jocs al pati han contribuït a establir més vincles i fomentar més relacions d'amistat. Pel que fa a la percepció de la reducció de baralles, tant nens com nenes experimenten un canvi positiu, tot i que les nenes semblen ser més conscients d'aquesta millora. No obstant això, l'opinió dels mestres ha estat més contundent, ja que han confirmat una disminució notable en els conflictes durant l'hora del pati.
- Finalment, el **cinquè objectiu**, que fa referència a l'anàlisi i avaluació de l'impacte de les millores proposades, en la inclusió i les relacions socials, mitjançant l'opinió dels infants i l'observació dels canvis en el comportament i la interacció dels estudiants per part dels mestres podem dir que: Els resultats de les entrevistes als mestres sobre la introducció dels nous jocs al pati escolar s'han complementat amb les percepcions dels infants recollides a través dels qüestionaris. En general, els nous jocs han rebut una acollida positiva, especialment per part de les nenes del cicle mitjà de l'escola, coincidint amb l'observació dels mestres sobre una resposta favorable en aquest sector de la població escolar. En relació amb les percepcions dels nens i les nenes respecte al nombre d'amics amb qui han jugat des de la introducció dels nous jocs, s'observa una discrepància entre gèneres. Les nenes tendeixen a creure que han ampliat el seu cercle d'amistats durant aquest període, mentre que els nens semblen mantenir les seves

relacions preexistents encara més. Tot i això, els resultats entre els dos sexes són molt positives i demostren que s'han fomentat més relacions d'amistat tant en nenes (51%) com en nens (30%). Pel que fa a la percepció de la reducció de conflictes, els resultats dels qüestionaris dels infants coincideixen amb l'observació dels mestres sobre un canvi positiu en aquest aspecte. Tant nens com nenes experimenten una millora en aquesta àrea, tot i que les nenes semblen ser més conscients d'aquesta millora, fet que confirma l'observació dels mestres sobre una percepció més gran en aquest canvi. En conjunt, la combinació de les opinions dels mestres i dels infants proporciona una visió completa sobre l'impacte dels nous jocs al pati escolar, reforçant la idea d'una resposta globalment positiva i dels beneficis observats en termes d'inclusió, relacions socials i reducció de conflictes.

En resum, malgrat les dificultats que he trobat en aquest procés, estic molt satisfeta amb la feina feta. Investigar aquest tema que em despertava interès ha estat una experiència enriquidora. A través de l'estudi, he tingut l'oportunitat d'explorar les opinions dels protagonistes principals, els nens i les nenes l'escola. Veure'ls gaudir dels nous jocs al pati i rebre els seus agraïments ha estat molt gratificant. També he rebut un feedback positiu per part dels nens i les mestres, que han observat millores significatives en la satisfacció dels infants en l'hora del pati, en les seves relacions i en la gestió dels conflictes.

És molt gratificant veure que l'escola està considerant modificar el pati per al curs vinent, basant-se en les propostes que els he presentat. Això em fa sentir que he pogut contribuir en la millora de l'ambient escolar en aquesta escola del Tarragonès.

D'altra banda, aquesta experiència també m'ha ensenyat la importància de recollir informació de diverses fonts per obtenir una visió més àmplia dels resultats. Tot i que analitzar qüestionaris pot ser més senzill, les entrevistes han proporcionat una comprensió més profunda dels resultats. A més a més, és crucial tenir clar el treball des d'un inici, amb els objectius i les preguntes ben marcades per dirigir adequadament l'estudi i treure'n el màxim profit.

Finalment, m'agradaria fer una petita reflexió i proposar que les escoles considerin si creuen que els seus patis són espais on tots els infants estan representats, si són patis educatius, inclusivament i si tots els infants hi gaudeixen per igual. Si, després de valorar-ho, conclouen que no és així, haurien de pensar en com millorar-los. Hi ha diversos programes que ajuden les escoles a transformar els seus patis en espais per a tothom. Però per aconseguir-ho, és necessari

implicar tota la comunitat educativa (mestres, famílies, infants, arquitectes, experts en coeducació...). Tothom ha de dir la seva perquè les aportacions de tothom són importants. Això permet que el pati s'adapti a les necessitats reals de cada centre.

Programes com el de "Transformem els patis; més naturalitzats, coeducatius i comunitaris", impulsat i finançat per l'Ajuntament de Barcelona, estan ajudant algunes escoles, conscients de la necessitat de modificar els seus patis escolars. Altres documents i informes, com el de la Fundació Bofill, també parlen de la importància de remodelar els patis de les escoles. Per això, proposo que, amb les dades obtingudes en aquest estudi, les escoles donin prioritat a la reflexió sobre els seus patis i considerin que ja és hora de remodelar-los. No es tracta només d'aportar jocs i materials diversos, com la proposta d'aquest estudi, sinó també de remodelar l'espai físic en si, creant zones específiques per a cada activitat. Cal repartir l'espai de manera que tant els infants que prefereixen jocs més motors, com ara el futbol i el bàsquet, tinguin el seu lloc, com aquells que volen i necessiten espais més tranquils per jugar a jocs menys actius. Així mateix, és important disposar de taules i zones per seure, amb ombra o zones verdes, per garantir que tots els infants puguin gaudir del pati segons les seves preferències i necessitats. Potser d'aquesta manera el nivell de satisfacció, les relacions socials i la disminució de conflictes milloraria significativament.

6. BIBLIOGRAFIA

- Apolinar, V. (2015). Los juegos populares como herramienta para la convivencia en los recreos. *Revista de Estudios e Investigación en Psicología y Educación*, vol. Extr., No. 2.
- Araque H., N y Barrio de la Puente, J.L (2010). Atención a la diversidad y desarrollo de procesos educativos inclusivos. *Revista de ciencias sociales. Prisma social*. (4) ,1-37.
https://www.isdfundacion.org/publicaciones/revista/pdf/13_N4_PrismaSocial_natividad_joseluis.pdf
- Ayuntamiento de Hernani (2005). El recreo igualitario. En VV.AA., *Guía de recursos sobre coeducación y espacio* (1 – 11). Hernani, Guipúzcoa: Consejo de Igualdad y Área de Igualdad.
- Ayuso, J. A. Z., Ángel, J. B., Rico, E. R., & Seco, R. N. (2021). Hacia un patio de recreo coeducativo: valoración de una experiencia de innovación educativa. *Aula de Encuentro*, 23(1), 140-165.
- Bisquerra, R. (Coord.) (2004). Metodología de la investigación educativa. Madrid: La Muralla.
- Cantó Alcaraz, R. y Ruiz Pérez, L.M. (2005). Comportamiento Motor Espontáneo en el Patio de Recreo Escolar: Análisis de las diferencias por género en la ocupación del espacio durante el recreo escolar. *Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, vol. I, 28 – 45.
- Castells, P. Escuela de tortura: acoso escolar entre iguales (bullying). Redipe virtual [online]. 28 de abril de 2014, nº 822. Extret de http://www.plandecenal.edu.co/html/1726/articles-321337_recurso_1.pdf
- Chacón, P. (2008). El Juego Didáctico como estrategia de enseñanza y aprendizaje; Cómo crearlo en el aula. *Nueva aula abierta*, 16(5).

Chaves, A. L. (2013). Una mirada a los recreos escolares: El sentir y pensar de los niños y niñas. *Revista Electrónica Educare*, 17(1), 67-87.

Costa, M.R.F. y Silva, R.G. (2009) La cultura del patio de recreo: Las relaciones de niños y niñas en primaria. *XXVII Congreso de la Asociación Latinoamericana de Sociología. VIII Jornadas de Sociología de la Universidad de Buenos Aires*. Buenos Aires: Asociación Latinoamericana de Sociología.

Crosso, C. (2014). El derecho a la Educación de personas con Discapacidad: impulsando el concepto de Educación Inclusiva. *Revista latinoamericana de educación Inclusiva*. 79 -95. (online) <http://www.rinace.net/rlei/numeros/vol4-num2/art4.pdf>.

El rol del docent als espais exteriors. (n.d.). Extret de https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/espais_escolars/espais-exteriors/espais-opportunitats-educatives/documents/el-rol-del-docent-als-espais-exteriors.pdf

Fierro-Evans, C., & Carbajal-Padilla, P. (2019). Convivencia Escolar: Una revisión del concepto. *Psicoperspectivas*, 18(1), 9-27.

Figueroa, M. (2013, de diciembre de). Acoso e intimidación escolar. *Revista de Educación Y Cultura*. Extret de <http://www.educacionyculturaaz.com/analisis/acoso-e-intimidacionescolar/#sthash.GfiTb3g7.dpuf>

Gambero, J. (2011). El juego globalizado. *Badalona, España: Paidotribo*, 7.

Garaigordobil Landazabal, M. T. (2007). Programa Juego, 4 a 6 años: juegos cooperativos y creativos para grupos de niños de 4 a 6 años.

Garay Ibáñez de Elejalde, B., Vizcarra Morales, M.T. y Ugalde Gorostiza A.I. (2017). Los recreos, laboratorios para la construcción social de la masculinidad hegemónica. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, vol. 29, 185 – 209.

García Arias, T., & Nogales Martínez, C. (2018). El juego dirigido en los recreos como método de inclusión del alumnado con necesidades especiales. *Sportis*, 4(2), 388-408.

García, C. T., Ayaso, M., & Ramírez, M. G. (2008). El patio de recreo en el preescolar: un espacio de socialización diferencial de niñas y niños. *Revista venezolana de estudios de la mujer*, 13(31), 169-192.

González Castellví, A., Guix, V. y Carreras, A. (2016). La transformación de los patios escolares: una propuesta desde la coeducación. *Edificio escolar/espacios escolares*, 67– 72.

Guia Cocreació amb els infants i la comunitat educativa per la millora del pati de l'escola Programa "Transformem els patis." (n.d.). Extret de https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2021/10/20210930_guia_cocreacio_transformem_patis.pdf

Institut d'Estudis Catalans - Diec2. (2019). Iec.cat. <https://dlc.iec.cat/>

Jacas, N. (2009). El acoso escolar. Revisión análisis y contraste de algunas investigaciones. Extret de http://www.joanteixido.org/doc/convivencia/acoso_escolar.pdf

Jares, X. R. (2006). *Pedagogía de la convivencia* (Vol. 228). Graó.

Jiménez B., Tejada J. (2004). Proceso y métodos de investigación. Investigación e innovación formatives. Extret de http://abacoenred.mayfirst.org/wp-content/uploads/2015/10/Procesos_y_metodos_de_investigacion.pdf

Leiva O., J y Gómez G., M (2015). La educación inclusiva como constructo pedagógico en el alumnado universitario de educación primaria. *Revista nacional e internacional de educación inclusiva*. 8 (2), 185 -200.

López, I. (2010). El juego en la educación infantil y primaria. *Autodidacta*, 1(3), 19-37. Extret de

https://issuu.com/monicachico/docs/el_juego_en_la_educaci_n_infantil_y_pri_maria

Martínez, J., Aznar, S., & Contreras, O. (2015). El recreo escolar como oportunidad de espacio y tiempo saludable. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte/International Journal of Medicine and Science of Physical Activity and Sport*, 15(59), 419-432.

Martínez Álvarez, Lucio y García Monge, Alfonso (1997): Educación Física y género. Una mirada al cuerpo en la escuela. En Alario Trigueros, Teresa y García Colmenares, Carmen (Coord.) (1997): *Persona, género y educación*. Amarú: Salamanca. pp. 31- 71.

Méndez-Giménez, A. (2020). Beneficios físicos, intrapersonales e interpersonales de las intervenciones en el patio de recreo en educación primaria. *SPORT TK-Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*, 47-58.

mm Generalitat de Catalunya Departament d'Ensenyament. (n.d.). https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/criteris-construccio-edificis-centres-publics/criteris_construccio_edificis_centres_docents_publics.pdf

Molines Borrás, S. (2019). Guía de patis coeducatius. ceice.gva.es. Extret de https://ceice.gva.es/documents/169149987/172590358/Guia_de_patis_coeducatius_cas.pdf

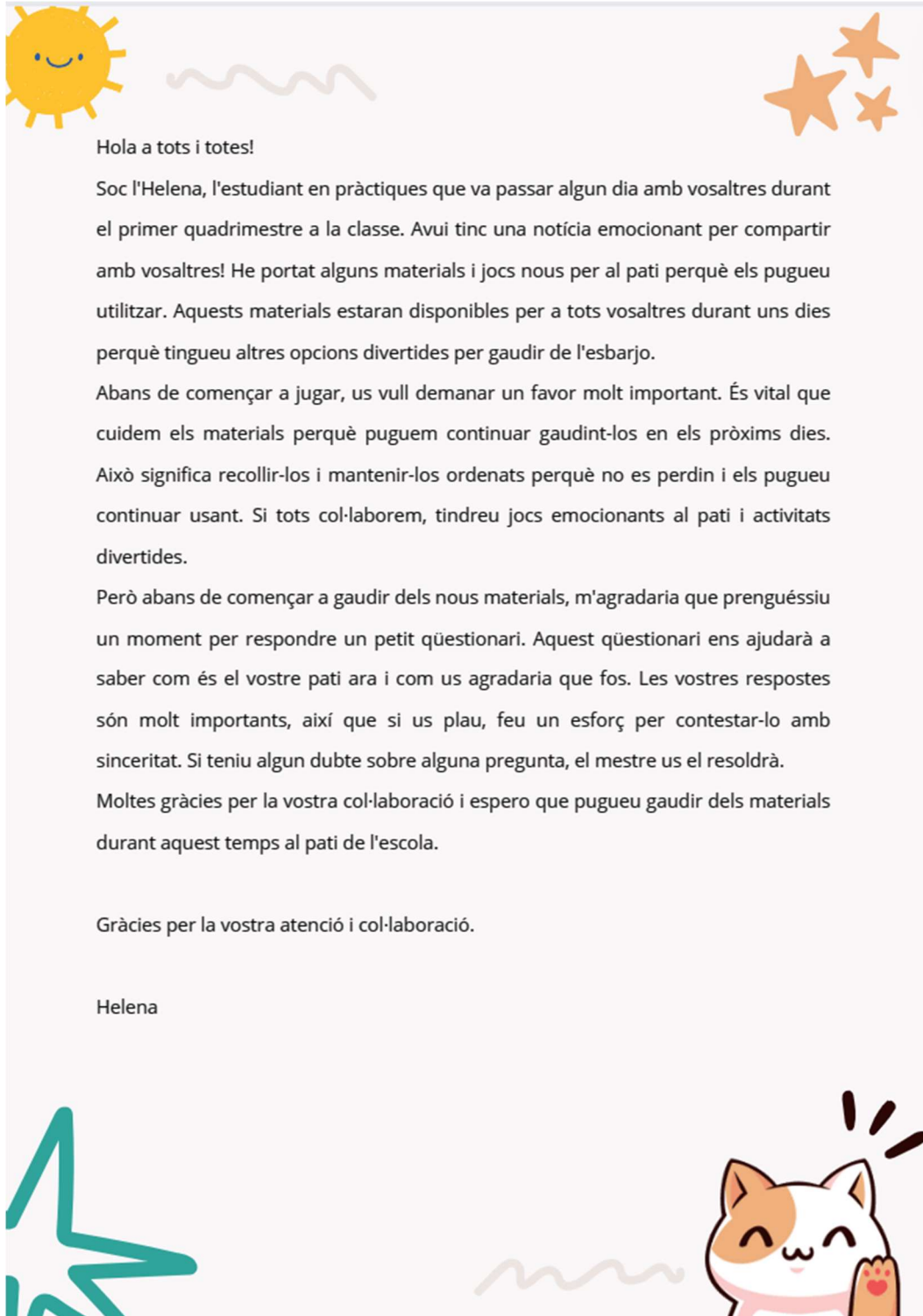
Montañés Rodríguez, J., Parra Casado, M., Sánchez Núñez, M. T., López Honrubia, R., Latorre Postigo, J. M., Blanc Portas, P., ... & Turégano Moratalla, P. (2000). El juego en el medio escolar. *Ensayos: revista de la Escuela Universitaria de Formación del Profesorado de Albacete*.

Navarro, H. R., & Monge, A. G. (2009). Asimilación de códigos de género en las actividades del recreo escolar. *RIFOP: Revista interuniversitaria de formación del profesorado: continuación de la antigua Revista de Escuelas Normales*, (64), 59-72.

- Omeñaca, R., & Ruiz, J. V. (2001). Los juegos cooperativos: una alternativa en la práctica lúdica dentro de la Educación Física. *Explorar, Jugar, Cooperar: Bases Teóricas y Unidades Didácticas para la Educación Física Escolar Abordadas Desde Las Actividades, Juegos y Métodos de Cooperación*, 19.
- Orlick, T. (1990). *Libres para cooperar, libres para crear*. Barcelona: Paidotribo.
- Pérez Oliveras, E. (1998). Juegos cooperativos: juegos para el encuentro. *Lecturas: Educación física y deportes*, 9.
- Rincón Igea, Delio del. *Metodologies qualitatives orientades a la comprensió*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 1997. Print.
- Rubio J, F. (2009). Principios de normalización, integración e inclusión. Innovación y experiencias educativas. *Revista didáctica*.1-9. (Online).
<https://goo.gl/b2SMNE>
- UNESCO (1994) Necesidades especiales en el aula París: UNESCO
- UNESCO (2009). Directrices sobre políticas de inclusión en la educación. *Francia UNESCO*. Guía 1-37. Extret de
<http://unesdoc.unesco.org/images/0017/001778/177849s.pdf>
- Velázquez, C. (2004). *Las actividades físicas cooperativas. Una propuesta para la formación de valores a través de la educación física en las escuelas de educación básica*. México, D.F.: Secretaría de Educación Pública.

7. ANNEXOS

Annex 1: Carta als infants que participen en el projecte explicant en què consisteix.

Hola a tots i totes!

Soc l'Helena, l'estudiant en pràctiques que va passar algun dia amb vosaltres durant el primer quadrimestre a la classe. Avui tinc una notícia emocionant per compartir amb vosaltres! He portat alguns materials i jocs nous per al pati perquè els pugueu utilitzar. Aquests materials estaran disponibles per a tots vosaltres durant uns dies perquè tingueu altres opcions divertides per gaudir de l'esbarjo.

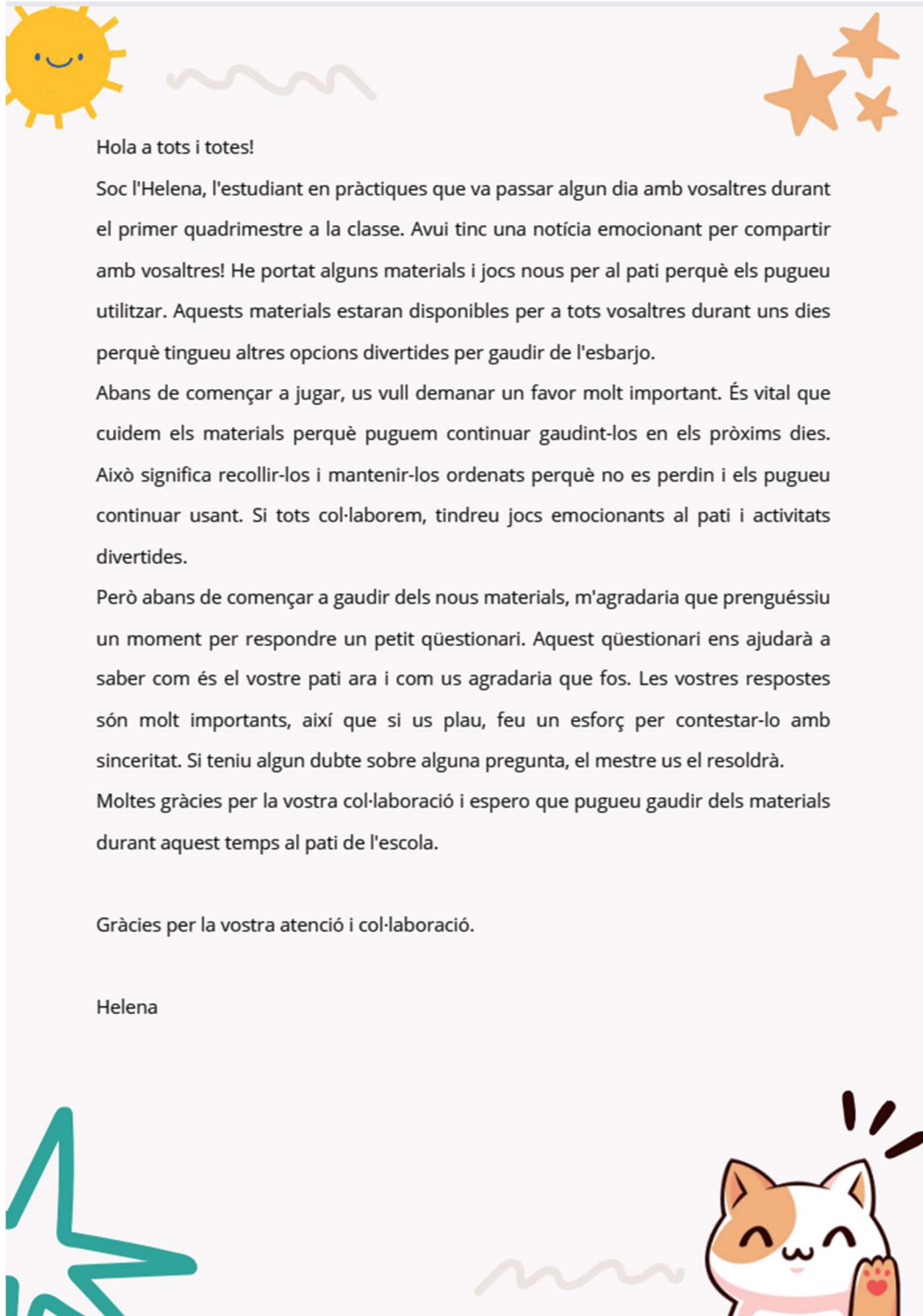
Abans de començar a jugar, us vull demanar un favor molt important. És vital que cuidem els materials perquè puguem continuar gaudint-los en els pròxims dies. Això significa recollir-los i mantenir-los ordenats perquè no es perdin i els pugueu continuar usant. Si tots col·laborem, tindreu jocs emocionants al pati i activitats divertides.

Però abans de començar a gaudir dels nous materials, m'agradaria que prenguéssiu un moment per respondre un petit qüestionari. Aquest qüestionari ens ajudarà a saber com és el vostre pati ara i com us agradaria que fos. Les vostres respostes són molt importants, així que si us plau, feu un esforç per contestar-lo amb sinceritat. Si teniu algun dubte sobre alguna pregunta, el mestre us el resoldrà.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració i espero que pugueu gaudir dels materials durant aquest temps al pati de l'escola.

Gràcies per la vostra atenció i col·laboració.

Helena

Annex 2: Enquesta als infants de 3r i 4t (ANTERIOR a la intervenció al pati)

 ENQUESTA ANTERIOR A LA INTERVENCIÓ

Nom: Edat: Curs: Sexe

Nen	☐
Nena	☐

1. Quina és la teva opinió sobre el pati de l'escola actualment?

- a) M'agrada
- b) Ni m'agrada ni em desagrada
- c) No m'agrada
- d) Trobo a faltar coses

2. Creus que hi ha suficient varietat d'activitats per a tots els gustos al pati actualment?

- a) Sí
- b) No

3. Què trobes a faltar al teu pati de l'escola? (Podeu triar més d'una opció)

- a) Jocs diferents i activitats diferents
- b) Millor organització de les activitats al pati
- c) Activitats creatives com pintar, manualitats, guixos...
- d) Altres esports

4. Què milloraries al pati per fer-lo més interessant? (Podeu triar més d'una opció)

- a) Més jocs i activitats
- b) Zones per activitats tranquil·les o creatives (amb taules i cadires)
- c) Mestres que ens ensenyin jocs nous
- d) Ajudar-nos a solucionar els problemes amb el futbol
- e) Zona de música i ball
- f) Zona de lectura
- g) Altres (explica):.....
.....
.....

5. Et sents inclòs en les activitats del pati?

- a) Sí, sempre
- b) Algunes vegades
- c) No mai, sempre jugo sol

6. Com et sents pel que fa als teus amics durant l'hora del pati?

- a) Content, tinc molts amics amb qui jugar
- b) Tinc alguns amics, però no sempre juguem junts durant el pati
- c) Trobo difícil relacionar-me i fer amics durant l'hora del pati
- d) Sempre jugo sol a l'hora del pati

7. Què fas al pati per fer amics i jugar amb ells?

- a) M'acosto i els hi pregunto si volen jugar amb mi
- b) Espero que algú em convidi a jugar
- c) Prefereixo jugar sol/a

8. Has observat molts conflictes o baralles durant l'hora del pati?

- a) Sí, sempre hi ha molts conflictes
- b) Sí, hi ha alguns conflictes de tant en tant
- c) No he observat cap conflicte durant l'hora del pati

9. Si has observat conflictes durant l'hora del pati, quins creus que són els motius?

- a) Baralles sobre els jocs o les activitats
- b) Problemes d'espais o materials
- c) Diferències personals entre companys
- d) Altres (específica):
-
-

Annex 3: Carta als infants explicant que han de contestar un segon qüestionari.

Hola a tots i totes!

Primer de tot, vull agrair-vos per haver contestat els qüestionaris que us vaig fer arribar fa uns dies. Espero que us ho hàgiu passat bé jugant amb els nous jocs que us vaig portar per l'hora del pati. Avui us envio l'últim qüestionari, que m'ajudarà a entendre com us heu sentit amb aquests jocs i materials.

És molt important que respongueu amb sinceritat. Si teniu algun dubte, podeu preguntar al vostre mestre o mestra.

Gràcies per la vostra ajuda

Helena

Annex 4: Enquesta als infants de 3r i 4t (POSTERIOR a la intervenció al pati)

ENQUESTA POSTERIOR A LA INTERVENCIÓ

Nom: Edat: Curs: Sexe Nen
 Nena

1. Has jugat amb els nous jocs que hi ha al pati durant aquestes setmanes?

a) Sí
b) No

2. Què penses dels nous jocs del pati de l'escola?

a) M'encanten
b) M'han agradat una mica
c) No he jugat amb els nous jocs
d) No m'han agradat

**3. Has trobat a faltar algun joc o t'agradaria tenir algun joc més al pati?
Indica el nom.**

.....
.....
.....
.....

4. Quins jocs o activitats noves t'han agradat més? (Podeu triar més d'una opció)

a) Jocs tradicionals (cordes, gomes)
b) Jocs creatius com dibuixar a terra amb guixos, pintar...
c) Jocs de taula o cartes.
d) Jocs diversos (twister, badmington, ferbees...)
e) Altres (explica):

.....
.....

5. T'agradaria que alguns dels nous jocs estiguin sempre al pati?

- a) M'encantaria
- b) Estaria bé
- c) No ho sé
- d) No m'agradaria

6. Has notat que has jugat amb més nens/nenes des que teniu els nous jocs al pati?

- a) Sí, he jugat amb més amics o amigues
- b) He jugat amb els mateixos que abans
- c) He jugat amb menys amics o amigues

7. Has fet nous amics des que hi ha els nous jocs al pati?

- a) Sí, he fet nous amics
- b) No, no he fet nous amics

8. Has tingut alguna baralla a causa dels nous jocs?

- a) Sí
- b) No

9. Creus que hi ha menys baralles des que hi ha els nous jocs al pati?

- a) Sí, hi ha menys
- b) Hi ha les mateixes
- c) No ho sé

Annex 5: Entrevista als Mestres:

ENTREVISTA ALS MESTRES

Nom: Edat: Curs: Sexe Home
 Dona

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?
2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?
3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?
4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?
5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?
6. Quines interaccions heu notat?
7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?
8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?
9. Hi ha alguna retroacció específica dels alumnes que hagi destacat les seves experiències positives o preocupacions amb les noves activitats?
10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?
11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Annex 6: Transcripció entrevistes:

1a entrevista mestra Dolors 4t C

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?

Els nois pràcticament cap perquè des de 3r vam posar una mena d'horari d'activitats per fer a l'hora del pati com: dilluns futbol, dimarts mata conills, dimecres futbol, dijous... Però no hem posat alternatives de jocs per fer, simplement establím un horari de jocs a la setmana i per a les pilotes, però no disposem de jocs per baixar al pati. Només poden dos dies jugar a futbol i ara s'han aficionat molt a jugar a fet i amagar. Les nenes, en canvi, sí que han aprofitat aquests jocs. Algun nen sí que ha jugat però en general no. Tenim dos grups de nens, els que els agrada jugar a futbol i un altre grup que no prefereix jugar a jocs de lluita reproduint partides de videojocs, són nens que els agraden molt els videojocs i al pati juguen a això o a futbol i juguen a això.

2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?

Els nens no, les nenes sí.

3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?

Juguen a altres coses i aprenen a compartir altres coses també.

4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?

Home sí i no, però sí que tenen ganes de baixar les caixes de jocs al pati. Ganes d'agafar el material i jugar sí, però potser són més les nenes que ho demanen i hi juguen.

5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?

No especialment.

6. Quines interaccions heu notat?

Algunes sí. Alguns nens que no jugaven junts i ara si han afegit, però poc perquè la meua classe està molt subdividida. Tinc unes nenes que són unes “marmanyeres” que ara soc amiga teva, ara no, ara parlem que tenim un problema... es passen el dia així.

7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?

Sí que pot ser. Sí que pot ajudar a incloure'ls, a la meua classe no especialment, però jo penso que sí.

8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?

Sobretot a nivell de cuidar el material hem d'estar una mica a sobre això sí. L'altre dia vaig renyar a uns de tercer que tiraven a les dianes “a saco” i els vaig cridar l'atenció, si us carregueu les boles aquestes, la resta de nens i nenes de tercer no podran jugar més. Els hi vaig fer la reflexió aquesta. A vegades el que costa és que aprenguin a respectar les coses que són de tots. I en aquest sentit això va molt bé.

9. Hi ha alguna retroacció específica dels alumnes que hagi destacat les seves experiències positives o preocupacions amb les noves activitats?

No especialment, les nenes sí que han aprofitat els jocs i han jugat sobretot a les cordes, al ferbee, guixos i twister. Això els ha agradat molt.

10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?

Estaria bé que hi hagués més jocs i posar responsables. Si posem un responsable aquella persona té cura del material. Això servirà perquè els altres aprenguin a valorar-ho més. No hi ha ningú responsable ara mateix i de vegades els dic a uns o a uns altres que vagin a buscar les caixes. A l'hora de recollir passa el mateix. Aleshores, l'interessant aquí és que hi hagi responsables i poder marcar bé les caixes bàsicament perquè si tot és de tots és bastant caòtic. Si cada curs té el seu material, cadascú s'ocupa del seu. Potser queda lleig dir això, però també serveix perquè cadascú sigui responsable del seu.

11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Home, no hi he notat més. Sempre els conflictes, la majoria són causats pel futbol. Els mateixos conflictes he notat. Ara he vist que amb això de reduir els dies de pilota, he observat que fan molta pinya jugant al fet i amagar. És que si només és pilota no saben jugar a res més que a pilota. Ara sí, a la mínima, si hi ha problemes amb el futbol, ja saben que aquella setmana es queden sense futbol, que juguin a una altra cosa. Si hi ha conflictes no hi ha futbol, i ells ho saben.

2a entrevista mestra Marina 4t A

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?

Jo he notat que de la meva classe hi ha com dos grups. El grup que sempre juga a futbol i això no ho canviarem, això és sagrat, però és veritat que l'altre grup que normalment feien obres de teatre o a vegades s'avorrien perquè no sabien que fer els hi ha anat superbé perquè jugaven un dia al twister, un dia a la corda, un dia a la cinta elàstica. Saps, vull dir sí que he vist la part sobretot d'un grup de nenes, de 10 o 12 nenes molt motivades amb això, i l'altra meitat de la classe d'algunes nenes i algunes nenes més cap al futbol. Els nens que juguen a futbol no han mostrat interès perquè els hi encanta i ja no s'han interessat.

A la meva classe no els he posat restriccions per l'ús del futbol a l'hora del pati perquè vaig veure que era una mica estrany si la resta de cursos podien i ells no. El que sí que ho he proposat a alguna reunió, que de cara a l'any que ve, determinar quins dies es pot jugar a futbol i quins no, però més quant a escola. Així establir uns dies en els quals no es baixi la pilota i suggerir jocs així que són més cooperatius i més "xulos" i amb menys conflictes, perquè al futbol sempre acaben amb un munt de conflictes.

2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?

Sí, m'han dit que els agradaven molt, que estaven encantades amb el twister sobretot i amb la corda. Superbé.

3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?

Jo he vist, per exemple, que aquestes nenes que sempre acabaven tenint molts conflictes que ella m'ha dit que l'altra m'ha dit... des que tenen això no hi ha cap conflicte. Tenim algun pel que fa al futbol perquè això no té res a veure, però d'això no hi ha hagut cap dia que dic no pot ser. Normalment, eren tot problemes i ara noto com més tranquil·litat, com que saben que fer, tenen més opcions.

4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?

El que et deia com més tranquil·litat i menys ganes de posar-se amb l'altra de mirar que fa. Com que estan jugant junts no estan tan pendants, com no s'avorreixen ja no busquen fer la guitza als altres.

5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?

Si perquè per exemple aquestes nenes que et comentava que ara juguen a això, abans jugaven en diferents grupets, no? I ara com que juguen totes juntes a aquests jocs, saps? Com que han fet més cohesió de grup en aquest cas, sí.

6. Quines interaccions heu notat?

Juguen més juntes i ja no hi ha tants grupets, i per això ja no hi ha tantes baralles jo crec o no tantes discussions perquè al final era, aquell grupet ens ha dit... Com que ara juguen juntes ja no hi ha aquests conflictes.

7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?

Si, perquè en aquest cas no parlaré de la meva classe perquè la meva classe és com que no hi ha ningú apartat, sí que hi ha d'altres classes que hi ha alguns més rebutjats i he vist que encara que no juguin amb altres, per exemple amb el guix, juguen amb el guix i es deien: -vinga tu dibuixes això i jo l'altre... i feien com amistats amb altres grups d'altres classes o amb altres nens... sí que ho he notat amb això. Ja et dic a la meva classe no perquè no tenia cap alumne així, però amb altres grups sí que ho he vist.

8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?

Bé, amb el joc de les gomes, com que a mi m'encantava quan era petita els hi vaig ensenyar a jugar perquè com anaven "superperdudes", i ho deixaven allí apartat. Ho agafaven supermotivades, però ho apartaven perquè no sabien com jugar-hi. I els vaig dir una forma que jo jugava i des d'aleshores juguen a això.

9. Hi ha alguna retroacció específica dels alumnes que hagi destacat les seves experiències positives o preocupacions amb les noves activitats?

Sí, sobretot les nenes m'han comentat en alguna ocasió que estan encantades amb els nous jocs.

10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?

Home, oferir més alternatives no perquè crec que ja hi havia prou varietat, però potser treure la pilota per provar realment que els alumnes provin això, per què estan donant per fet que prefereixen la pilota quan segur que els agraden aquests jocs també saps? I també ha anat bé perquè tinguin cura del material, ja que com moltes vegades, com no és de ningú doncs vinga... Llavors hem intentat insistir amb això. No s'ha aconseguit encara al 100% però bé. També com que amb aquest projecte és complicat, però si fos a nivell escola també estaria bé que hi hagués pintures a terra amb el joc de la xarranca, o el twister pintat i no amb material que es pot trencar o perdre, facilitaria molt tot això. I pintures a les parets amb jocs. Crec que guanyaríem molt, però no ens deixen pintar, per tant... Que, per cert, vaig anar l'altre dia a una escola que vaig veure que tenien una taula al pati d'aquestes de pícnic i a la taula hi havia dibuixat un parxís, uns escacs i una oca i ells només havien de portar les fitxes. Coses així estaria "guai" però això seria una proposta per fer a l'escola més que per aquest projecte.

11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Sí, sí, jo he notat molt millor la veritat. Sobretot en les nenes, perquè a vegades veia que estaven avorrides i em venien moltes vegades a preguntar: i a què podem jugar, com pot ser si estem a l'hora del pati, no saben a què jugar?, i sempre els hi donava idees i ara és que no m'han

preguntat res, tampoc m'han vingut a queixar-se de res, superpositiu en aquest aspecte la veritat moltes gràcies.

3a entrevista mestra Marta 3r A

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?

Ha sigut força, positiu, la majoria han participat, però sí que hi ha un grupet de nens que estan molt obsessionats amb el futbol i ni ho han intentat, però la resta sí, han sigut uns tres o quatre els que ha estat “a tope” amb el futbol però els altres superbé. A la nostra classe no hi ha cap prohibició ni s'han establert uns dies per jugar a futbol i uns altres no. De fet, ho hem estat parlant ara amb el cicle per fer-ho de cara a l'any que ve. Jo a la meua classe tinc un grupet de nens que tampoc els agrada el futbol llavors clar, jo crec que s'han sentit millor, com més actius a l'hora del pati, més contents per sortir perquè moltes vegades es queden sense saber què fer o sense saber a què jugar. Les nenes perquè parlen, fan més grupet saps?, però els nens que no els agrada el futbol han estat millor. Jo crec que ha sigut molt positiu.

2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?

Sí, sí, les nenes també, però aquest grupet de nens que no els agrada el futbol sobretot he vist jo més la motivació.

3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?

És destacable perquè a la meua classe sí que hi ha diferents conflictes entre uns nens i uns altres i l'hora del pati aprofitaven molt per buscar una mica de baralla i conflicte, llavors amb això els ha servit per oblidar-se del conflicte i cadascú posar-se a jugar amb el que hi havia.

4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?

Està relacionat, però sobretot això, sortir amb més ganes al pati perquè sí que és cert que molts nens de la meua classe, molts dies em diuen: -em puc quedar aquí a la classe amb tu? És a dir n'hi ha alguns que els agradaria quedar-se aquí a la classe jugant, però no baixar. És perquè estaven desmotivats jo crec, el no saber què fer al pati. Tant nens com nenes, sobretot aquests

que no els agrada el futbol. Al pati s'avorreixen i no saben què fer. Ja et dic, si els hi dic si es volen quedar a la classe a jugar al tres en ratlla em deien que sí, que preferien quedar-se a la classe.

5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?

Si, amb el que t'he dit abans si perquè hi ha com un grup enfrontat amb l'altre i ara ja saben que, s'ha fet molt de treballar i ja saben que no s'han de barallar, però ha sigut una peça clau perquè estiguin més entretinguts i se separin.

6. Quines interaccions heu notat?

Ha estat interessant veure que hi ha nens que no juguen normalment amb uns altres, aquí sí que han jugat. O sigui que s'han barrejat una mica. No han sigut els "grupitos" fixes de sempre sinó que hi ha hagut una barreja. Molts dies em venien, amb qui puc jugar amb les pales de velcro, i em demanaven per jugar amb ells i jo els hi deia buscat algú, i just hi havia una nena sola que s'havia barallat amb algú i van començar a jugar junts i això que mai a la classe tenen relació i van estar tota l'hora del pati jugant a això, o sigui que sí, sí.

7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?

Si, podria ser perquè en el cas de la meua classe, hi ha una nena que és molt tímida i que encara que té alguna dificultat d'aprenentatge és molt, molt tímida i al pati va rondant i no sap què fer i ara ha pres la iniciativa dels escacs, que li agraden molt o l'altre dia un nen va portar els escacs arran de tot això que vas portar tu. La mare em va preguntar, pot portar un mini tauler, i li vaig dir que sí, i ha jugat amb els altres i els altres l'han acceptat superbé. És més ella que se separa i que és tímida, no és que els altres l'excloïn, però ella no se sent bé amb jocs actius, com el joc de matar... i amb aquest joc més tranquil sí perquè ha pogut participar més.

8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?

Jo per exemple em vaig trobar un dia amb el joc de la baldufa, va ser graciós perquè ens vam trobar uns quants profes i els vaig dir que jo a la baldufa no havia jugat a la meua vida, no sé ni utilitzar-la, llavors ens vam posar 2 o 3 a intentar ajudar al nen que em va venir a preguntar

com es jugava i com es posava la cordeta i ho vaig intentar i no tenia ni idea. També és "guai" perquè són coses que estan oblidades i aquests nens estan acostumats a jugar només en pantalles i tal i els agrada perquè és una cosa curiosa i innovadora per ells una baldufa. Però els ha agradat molt els ha agradat moltíssim. I repte doncs això, de fet ho estàvem parlant la reunió de cicle de la setmana passada vam estar parlant que seria molt interessant fer això i continuar fent això altres anys, o sigui de cara al curs que ve i a altres cursos també perquè jo crec que ha sigut molt positiu.

9. Hi ha alguna retroacció específica dels alumnes que hagi destacat les seves experiències positives o preocupacions amb les noves activitats?

En general, he notat que els infants han gaudit molt de l'hora del pati, cosa que abans em demanaven molts cops de quedar-se a la classe i ara no.

10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?

No, és que realment ho he trobat molt positiu. També ens ha servit per marcar-los i que s'encarreguin de les caixes. Al principi va ser una mica caos perquè ningú agafava les caixes o ningú recollia i ningú portava la capsa i sempre ho havia de fer algun profe. I ara, arrel que han passat les setmanes, sí que hem dit, vinga tu t'encarregues i han agafat la responsabilitat i els agrada tampoc es queixen. Així que quant a millora, no sé, m'ha semblat tot molt positiu. El que passa és que aquest pati és complicat perquè no hi ha zones d'ombra perquè puguin estar tranquils jugant a jocs de taula però bé. Els ha agradat tot molt. Fins i tot els mandales que els vam haver d'avisar que eren per jugar al pati, perquè vam veure que alguns se les emportaven a classe i continuaven pintant i els vam haver d'avisar que era una activitat per a l'hora del pati. O sigui és que ha triomfat tot, ha sigut molt positiu tot. Tot el que haguessis portat els hagués agradat molt.

11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Jo crec que han millorat, inclús han après a respectar el torn en alguns jocs. Com l'altre dia amb el twister, hi havia molts jugant a aquest joc i no cabien. Això també forma part de la vida,

han d'aprendre a esperar i no passa res. Son conflictes positius penso jo, per aprendre també. Però en general jo crec que han millorat.

4a entrevista mestra Santi 3r B

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?

A mi el que m'ha sorprès més gratament ha estat que aquests nens acostumats a jugar a futbol o amb pantalles, han gaudit moltíssim. A vegades tenim la idea que a les noves generacions els jocs tradicionals no agraden, han agradat moltíssim, encara els han agradat més que les pantalles. Han participat d'un 70% a un 80%. Inclús els que juguen a futbol, hi ha hagut dies que han combinat. I altres nenes que sempre estan en "corrillos" o més en clan, anaven a provar els jocs. Fins i tot a vegades compartien amb els mestres, això m'ha sorprès. Tant nens com nenes.

A la meua classe poden baixar la pilota cada dia per jugar a futbol, no hi ha dies marcats on no es pugui jugar un dia determinat. El que m'ha sorprès és que el dia que ens ho vas portar vaig pensar, no hi faran cas, el futbol continuarà triomfant com sempre, però no ha sigut el cas. Inclús nens que sempre juguen a futbol han participat i nenes que sempre estan en "corrillos" parlant, també han participat.

2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?

Han jugat i ja està. A vegades feien comentaris esporàdics i et comentaven, avui he fet 3 dianes, avui 4... esporàdicament, però ho han comentat a classe. O allò era difícil, hem fet la posició tal... Esporàdicament, comentaven coses quan pujaven a la filera cap a classe, però el que sí que he notat és que ho gaudien.

3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?

Doncs mira jo crec que ajuda molt a la cohesió de grup, perquè a vegades el joc és una manera de cohesionar el grup. A través del joc, ells mateixos han reforçat vincles. També en compartir una cosa que per ells és relativament nova els ha agradat molt.

4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?

Menys agressivitat menys conflictes sí. Jo en un principi vaig pensar hi haurà problemes perquè em diran, no em deixen jugar, ara em toca a mi... i res. I mira que a la meua classe pel futbol maten, cada dia és un conflicte, docs res. Jo tenia por d'això, deia un voldrà participar, "este no me deja", no hi ha hagut problemes, he vist que tots feien una fila amb el joc de les dianes per exemple, un passava al final i així s'han autogestionat. Això no vol dir que en altres classes no ho sé. Problemes no i això que vaig pensar que hi hauria.

5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?

Més que res han establert vincles, i el que comentàvem, han après a autogestionar-se ells mateixos, m'entens? Que normalment això porta conflictes perquè tothom es vol sortir amb la seva, ja ho saps.

6. Quines interaccions heu notat?

Jo el que més he vist són nenes que normalment sempre estan assegudes, que no són actives, que els agrada més xerrar, ha sigut una manera d'acostumar-se al joc.

7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?

Si, jo tinc un nen a classe amb problemes auditius i bé, de fet mai el deixen sol, però com que no estan acostumats a això, jo crec que han compartit més, com era la novetat els ha agradat molt. Bé la novetat no perquè són jocs de tota la vida, però com no estan acostumats a jugar a això.

8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?

El repte és agafar habilitat amb els jocs tradicionals. Els nens volien aprendre a jugar a la baldufa, però no els hi sortia, no sempre tot surt a la primera. Tu els hi posaves el repte i volien aprendre-ho: -vinga a veure si et surt tot sol, vinga, no passa res intenta-ho. Els havies

d'ensenyar, però no ha estat molèstia. A vegades ho agraeixes que no sempre siguin els problemes del futbol.

9. Hi ha alguna retroacció específica dels alumnes que hagi destacat les seves experiències positives o preocupacions amb les noves activitats?

No, tot molt bé, insisteixo que pensava que seria un niu de conflictes i s'han gestionat molt bé.

10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?

Home al final tot es redueix al mateix, que hi hagi més varietat o números perquè no hagin d'esperar tant. Més que res que ells veiessin això com una cosa normal, que no tot és futbol o pantalles. Que normalitzessin que hi ha altres jocs que poden servir molt per divertir-se. Al final el pati és un lloc molt bast no hi ha zones limitades a activitats que això potser estaria bé també.

11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Molt, ha estat la millora més important que he notat aquí. El futbol segueix "trionfant" però com que han convidat... doncs aquests dies n'hi ha hagut menys. Jo ja et dic, l'impacte que més m'ha sobtat és que jo pensava que hi hauria més baralles perquè no em deixen, em tocava a mi... i no hi ha hagut, curiosament, però... Ha estat molt bona la idea, ho valorem molt positivament.

5a entrevista mestre Artur 4t B

1. Quin és el nivell de participació dels alumnes en les noves activitats?

Hi ha hagut una part de l'alumnat de Cicle Mitjà que ha participat (al voltant d'un 30/40%).

2. Han expressat els alumnes un interès actiu en aquestes noves opcions?

Sí, en ser la novetat tots els alumnes que han jugat amb els nous materials, han mostrat molt d'interès. Fins i tot, hi havia discussions entre ells per veure qui treia els jocs al pati.

3. Quins beneficis heu observat des de la introducció dels nous jocs al pati escolar?

Doncs, més varietat de jocs, increment de les ganes per baixar al pati i cohesió de grups heterogenis.

4. Heu percebut cap canvi en el comportament dels alumnes des que es van introduir els nous jocs al pati?

A l'aula no. Al pati, menys baralles.

5. Heu observat una millora en les relacions socials dels alumnes amb aquestes noves opcions de jocs?

En ser jocs i materials que no hi eren a l'escola, no hi havia cap líder que dominés aquell camp i s'han respectat més.

6. Quines interaccions heu notat?

Encara que el material només fos per cicle mitjà, han compartit moments amb alumnes d'altres cursos i alumnes d'altres classes.

7. Creieu que els nous jocs han afavorit la inclusió d'alumnes que anteriorment podrien haver estat exclosos durant el temps de joc?

Han ajudat una mica, sí.

8. Quins reptes heu identificat des que es van introduir els nous jocs?

És una molt bona proposta, que ha demostrat que l'escola, necessita implementar més material alternatiu al pati, així que el repte més important és la d'invertir diners en aquest aspecte!

9. Han destacat els alumnes alguna experiència positiva o expressat alguna preocupació específica amb les noves activitats?

No, en general se'ls ha vist contents i entretinguts.

10. En la vostra opinió, quines millores podrien fer-se per optimitzar encara més l'impacte positiu dels nous jocs al pati?

L'escola hauria de fer una inversió en material pel pati i comprar-ne més. Fer una petita explicació de cada joc els primers dies d'escola i parlar cada dues setmanes a l'hora de tutoria de com va el pati amb els alumnes.

11. Heu notat una reducció en els conflictes entre els alumnes des de la implementació dels nous jocs i activitats al pati escolar?

Com ja he dit abans, sí! Acaben canviant de joc si veuen que poden tenir problemes amb algun company o companya i s'uneixen a un altre grup.

Annex 7: Escenes del pati escolar fent ús dels materials aportats:

- Imatges del pati de l'escola

- Alguns dels materials aportats

- Evidències de l'hora d'esbarjo amb l'ús dels materials.

